భగవద్గీత
పదునాలుగవ అధ్యాయము
గుణత్రయ విభాగ యోగము.

కిందటి అధ్యాయంలో కృష్ణ పరమాత్మ చూచేవాడు, చూడబడేది అనే రెండు తత్త్వాల గురించి వివరించాడు. చూచేవాడు క్షేత్రజ్ఞుడు, చూడబడేది క్షేత్రము. క్షేత్రజ్ఞుడు నిరాకారుడు నిర్గుణుడు. క్షేత్రము సాకారము, గుణములు కలిగినది అని చెప్పాడు. ఈ గుణములు అంటే ఏమిటి అవి ఏది? అని అర్జునుడు అడగకముందే, ఈ అధ్యాయంలో కృష్ణ పరమాత్మ అర్జునుడికి సత్వ రజస్, తమోగుణముల గురించి వివరించాడు. ఈ గుణముల గురించి ఇదివరకు అధ్యాయాలలో కొంతవరకు చెప్పాడు పరమాత్మ. అర్జునుడికి, మనకు ఆ విషయాలన్నీ గుర్తుఉన్నాయో లేవో అని ఈ అధ్యాయంలో మూడు గుణముల గురించి మరింత వివరంగా చెబుతున్నాడు.

ప్రకృతిలోనూ, ఆ ప్రకృతిలో భాగమైన జీవరాసులలోనూ, ఆ జీవరాసులలో ఉత్తమజన్మగల మానవులలోనూ మూడు గుణములు ఉన్నాయి. ఈ మూడుగుణముల కలయికతోనే ఈ శరీరాలు ఏర్పడ్డాయి. వాటిని సత్వ, రజస్, తమోగుణములు అని అంటారు. శరీరం కనపడుతుంది కానీ, శరీరంలో ఉన్న గుణములు కనపడవు. అంతర్లీనంగా ఉంటాయి. మానవులు ఈ మూడు గుణముల కలయిక వలన కలిగి ప్రభావంతో ఎన్నోకర్మలు చేస్తుంటారు. కర్మ ఫలములు, ఆ ఫలముల ద్వారా కలిగే బంధనములు పొందుతుంటారు. వాటి ఫలితంగా పునర్జన్మలు ప్రాప్తిస్తాయి. జనన మరణ చక్రంలో తిరుగుతుంటారు. ఈ అధ్యాయంలోపరమాత్మ ఈ మూడు గుణములగురించి వివరిలచాడు.

భగవానుచ:

1. పరం భూయః ప్రవక్ష్యామి జ్ఞానానాం జ్ఞానముత్తమమ్ |
యజ్జ్ఞాత్వా మునయః సర్వే పరాం సిద్ధిమితో గతాః || ||

దేనిని తెలుసుకొని మునులు ఈ సంసారము అనే సాగరము నుండి విడివడి పరమ గతిని పొందుతున్నారో, అట్టి పరమమైన, జ్ఞానములలో కెల్లా ఉత్తమమైన జ్ఞానము గురించి నీకు ఇది వరకే చక్కగా చెప్పాను. కాని మరలా చెబుతున్నాను.

మునులు, ఋషులు, పండితులు అందరూ, వేదములు, పురాణములు, శాస్త్రములు చదివి జ్ఞానం సంపాదిస్తారు. ఆ జ్ఞానములలో కేల్లా ఉత్తమమైన జ్ఞానం ఏమిటంటే పరమాత్మను గురించి తెలుసుకోవడం. ఆ జ్ఞానం గులించి తెలుసుకొని మునులు మోక్షం పొందారు. ఆ జ్ఞానం గురించి కృష్ణుడు అర్జునుడికి ఇదివరకే చెప్పాడు. మరలా చెబుతాను విను అంటున్నాడు.

జ్ఞానానాం జ్ఞానముత్తమ్ అంటే పరమాత్మను గురించిన జ్ఞానము మనం ఆర్జించే ప్రాపంచికి విషయముల గురించి పొందే జ్ఞానములలో కెల్లా ఉత్తమమైన జ్ఞానము.

యత్ జ్ఞాత్వా సర్వే మునయ: పరాం సిద్ధిం... ఇటువంటి ఉత్తమమైన జ్ఞానము పొందిన దానికి ఫలితం పరమ గతిని పొందడం. ఇదేదో ఉరికే చెప్పడం కాదు. ఇది వరకు కాలంలో మునులు అందరూ కూడా,

అమరనాథ్ అమర్

భగవద్గీత
పదునాలుగవ అధ్యాయము
గుణత్రయ విభాగ యోగము.

జాతి, వర్ణ, కుల వివక్ష లేకుండా, పరమాత్మకుసంబంధించిన ఈ ఉత్తమజ్ఞానమును సంపాదించి ఉత్తమగతులను పొందారు అని పరమాత్మ వివలంచాడు.

ఈ శ్లోకంలో "పరం" "ఉత్తమమ్" అని రెండు పదాలు వాడారు. నిజానికి రెండింటి అర్థం ఒకటే. కాని చిన్న తేడా ఉంది. పరం అంటే విషయం దృష్ట్యా ఆ గుణముల గురించిన జ్ఞానము పరమమైనది. ఈ గుణముల గురించి తెలుసుకోవడం వలన కలిగే ఫలితం చాలా ఉత్తమమైనది. కాబట్టి పరమమైన ఈ జ్ఞానమును పొందితే, ఉత్తమమైన ఫలితములను ఇస్తుంది. అని మనం అర్థం చేసుకోవాలి.

ఇక్కడ మునయ: అంటే మునులు అని సాధారణ అర్థం. మునులు అంటే మనకు తెలిసినంత వరకు, కాషాయాలు, దండకమండలాలు, నెత్తిన జుట్టు ముడి, ఇవన్నీ గోచరిస్తాయి. కాని ముని అంటే సాధ్యమైనంత వరకుమౌనంగా ఉండేవాడు. ఇంద్రియములను, మనసును నిగ్రహించిన వాడు, స్థిరనివాసము లేని వాడు, ప్రాపంచిక విషయములలో ఆసక్తి లేని వాడు ఎల్లప్పుడూ పరమాత్మను తప్ప మరొకటి తెలవను వాడు. సమాజశ్రేయస్సుకొరకు పాటుపడేవాడు ఇవీ మునికి ఉండవలసిన ముఖ్యలక్షణాలు, ఇటువంటి మునులు జ్ఞానములలో కెల్లా ఉత్తమమైన, పరమైన ఈ జ్ఞానమును పొంది, పరమగతిని పొందారు. అంటే మరణానంతరం పరమ గతిని పొందడం కాదు. జీవించి ఉండగానే ముక్తిని పొందారు అంటే జీవన్ముక్త స్థితిని పొందారు. అటువంటి ఆ ఉత్తమమైన జ్ఞానము గురించి నీకు మరలా చెబుతున్నాను అంటున్నాడు పరమాత్మ.

2. ఇదం జ్ఞానముపాశ్రిత్య మమ సాధర్మ్యమాగతాః |
సర్గే௨పి నోపజాయంతే ప్రలయే న వ్యథంతి చ || ||

ఓ అర్జునా! పైన చెప్పబడిన జ్ఞానమును ఉపాసించి మనులు నా స్వరూపమును (సారూప్యస్థితిని) పొందారు. అటువంటి వారు జనన మరణముల నుండి విముక్తి పొందారు. ఈ జ్ఞానాన్ని ఉపాసిస్తే జరిగే పరిణామాలు, ఫలితాల గురించి కూడా చెబుతున్నాడు పరమాత్మ. మొదటిది. వారు తనలో ఐక్యం అవుతారు.

రెండపది... కల్పాంతంలో సృష్టి జరిగినపుడు అంతకు ముందు కల్పంలో ఉన్న జీవరాసులు అన్నీ మరలా పుడతాయి. కాని వీరు మాత్రం పుట్టరు. ఒకసారి నాలో ఐక్యం అయిన వాళ్లు, కల్పాంతంలో వచ్చే ప్రళయంలో కూడా నశింపరు. ఇక్కడ ఐక్యం కావడం అంటే ఏమిటి.

మమ సాధర్మ్యమాగతా.. అంటే అటువంటి మునులు తనయొక్క ధర్మములనే పొందుతారు. అంటే పరమాత్మకు ఎటువంటి ధర్మములు ఉన్నాయో ఆ ధర్మములనే పొందుతారు. భగవంతునికి సత్వరజస్తమోగుణములు అంటవు. అలాగే ముక్తి పొందిన జీవునికి కూడా ఈ గుణములు అంటవు. గుణములకు అతీతంగా ఉంటాడు. గుణములు లేనపుడు బంధనములు లేవు. జనన మరణములు లేవు.

అమరనధ అమర్

భగవద్గీత
పదునాలుగవ అధ్యాయము
గుణత్రయ విభాగ యోగము.

అంటే జ్ఞానవంతులైన మునులు జీవించి ఉండగానే ముక్తిని పొంది, జీవన్ముక్తులు అవుతారు. దేహం శాశ్వతం కాదు కాబట్టి ఎటువంటి వారైనా ఈ శరీరం వదలక తప్పదు. ఈ జీవన్ముక్తులు కూడా శరీరం విడిచిపెట్టిన తరువాత పరమాత్మలో ఐక్యం అవుతారు. వారికి పునర్జన్మ ఉండదు.

సాధాగణంగా కల్పాంతంలో ఈ సృష్టిలో ఉన్న జీవులన్నీ మరణిస్తాయి. మరలా సృష్టి మొదలు కాగానే అన్నీ జన్మిస్తాయి. పరమాత్మలో సాయుజ్యం పొందిన వారికి ఇటువంటి జనన మరణాలు ఉండవు. దీని కంతా మూలం ఆత్మజ్ఞానం కలగడం. దాని కొరకు అందరూ ప్రయత్నించాలి.

3. మమ యోనిర్మహద్బ్రహ్మ తస్మిన్గర్భం దధామ్యహమ్ |
సంభవః సర్వభూతానాం తతో భవతి భారత || ||

ఓ అర్జునా! ఈ మహతత్త్వము అంటే మూలప్రకృతి చాలా గొప్పది. అది నానుండి అవిర్భవించింది. సర్వభూతములకు ఉత్పత్తిస్థానము ఈ మూలప్రకృతి .మూలప్రకృతి గర్భంలోచైతన్యరూపంలో బీజము నేనే ఉంచాను. ఆ కారణం చేత సకల భూతములు ఉత్పత్తి అవుతున్నాయి.

సకల జీవరాసులు మూలప్రకృతిలో నుండి పుడతాయి. అందుకే ప్రకృతిని మహాయోని అని అన్నారు. సర్వభూతములకు ఉత్పత్తిస్థానము మూల ప్రకృతి. ఈ మూల ప్రకృతిలో పురుషుడు బీజరూపంలో ఉంటాడు. ఈ బీజమే జీవం పోసుకొని రూపం ధరిస్తుంది. కొంత కాలం బ్రతికి మరలా బీజరూపంగా మారి పోతుంది. అంటే ఈ ప్రకృతిలో చైతన్యం బీజరూపంలో ప్రవేశిస్తుంది.

(స్త్రీకూడా ప్రకృతి స్వరూపిణి, ఆమెలో పురుషుడు, వీర్యము అనే బీజరూపంలో ప్రవేశిస్తాడు. ఆ బీతము స్త్రీలోని శోణితముతో కలిసి అండం అవుతుంది. ఆ అండం చైతన్యవంతమవుతుంది. అండం పిండంగా మారి, శిశువుగా పంచభూతాత్మకమైన శరీరం సంతరించుకుంటుంది. ఆ శ రీరంలో నుండి చైతన్యం పోగానే శవం అవుతుంది. పంచభూతములలో కలిసిపోతుంది.)

కాబట్టి ప్రకృతి పురుషుల కలయిక వలననే ఈ సృష్టి సంభవించింది. పురుషుడు బీజము అయితే ప్రకృతి క్షేత్రము. జీవరాసులకు అన్నిటికీ బీజము పరమాత్మ. కాబట్టి అందరూ సమానమే. దీనినే వేదాంత పరంగా చెప్పుకోవాలంటే పరప్రకృతి, అవరాప్రకృతి సంయోగమే సృష్టి అచేతనమైన ప్రకృతిలో పరమాత్మ తన చేతనత్వాన్ని ఉంచడం వలన మన కంటికి కనపడే సృష్టిజరుగుతూ ఉంది. అందులో కొన్ని కదులుతున్నాయి. కొన్ని కదలడం లేదు. కొన్ని ఆలోచిస్తున్నాయి. కొన్ని ఆలోచించడం లేదు. కాని అన్ని జీవరాసులు తమ తమ సహజగుణాలతో జీవిస్తున్నాయి.

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
పదునాలుగవ అధ్యాయము
గుణత్రయ విభాగ యోగము.

(ఒక్క మానవుడు తప్ప అని మనం అనుకోవాలి. ఎందుకంటే మానవుడు తన సహజగుణం అయిన మానవత్వం మరిచిపోయి పశువుగా, రాక్షసుడుగా ప్రవర్తించడం మొదలుపెట్టాడు. అది మనం చూస్తూనే ఉన్నాము. ఎందుకు ఇలా జరుగుతోంది అనేది ఈ అధ్యాయంలో తెలుసుకుందాము.)

4. సర్వయోనిషు కౌంతేయ మూర్తయః సంభవంతి యాః |
తాసాం బ్రహ్మ మహద్యోనిరహం బీజప్రదః పితా || ||

ఓ అర్జునా! ఈ ప్రకృతి ఒక మహాయోని అంటే సకల జీవులకు ఉత్పత్తిస్థానము అని అనుకుంటే, ఆ ప్రకృతిలో నుండి సమస్త జీవరాసులు వివిధములైన శరీరములతో, ఆకారాలతో, పేర్లతో పుడుతున్నాయి. ఆయా జీవరాసులకు జన్మనిచ్చేది తల్లి అయితే బీజము ఉంచేవాడు తండ్రి అంటే ఈ అనంత విశ్వానికి మూల ప్రకృతి తల్లి అయితే పరమాత్మ తండ్రి, ఈ ప్రకృతి పురుషుల సంయోగమే అనంత సృష్టి, అందుకే పార్వతీ పరమేశ్వరులను ఆది దంపతులు అని అంటారు. ఈ సమస్త జగత్తుకు వారే తల్లి తండ్రి.

5. సత్త్వం రజస్తమ ఇతి గుణాః ప్రకృతిసంభవాః |
నిబధ్నంతి మహాబాహో దేహే దేహినమవ్యయమ్ || ||

ఇప్పటి దాకా ఈ సృష్టి ఎలా జరుగుతుంది అని చెప్పిన కృష్ణుడు, ఇక్కడి నుండి ఈ అధ్యాయంలో చెప్పదల చుకున్న అసలు విషయం చెప్పడం ప్రారంభం చేసాడు.

ఓ అర్జునా! ఈ ప్రకృతిలోనుండి మూడు గుణములు ఆవిర్భవించాయి. ఆ గుణములే సత్వగుణము, రజోగుణము, తమోగుణము. ఈ మూడు గుణములు దేహములో ఉన్న ఆత్మస్వరూపాన్ని కప్పి ఉంచుతున్నాయి. ఈ మూడు గుణముల ప్రభావము వలననే పరిశుద్ధమైన ఆత్మ దేహముతో కలిపి జీవాత్మగా మారుతూ ఉంది. ఆ కారణం చేత జీవాత్మ ప్రాపంచిక విషయములలో లీనమౌతూ ఉంది. ఈ దేహములో బంధింపబడుతూ ఉంది. బంధనములకు గురి అవుతూ ఉంది.

దీని బట్టి మనకు అర్థం అయింది ఏమిటంటే...సత్త్వరజస్తమోగుణములు ప్రకృతిలో నుండి పుట్టాయి. ఆ ప్రకృతి పరమాత్మలో నుండి వచ్చింది. ఆ ప్రకృతిలోకి పరమాత్మ బీజంగా ప్రవేశిస్తున్నాడు. ఆత్మస్వరూపుడుగా శరీరంలో ఉంటున్నాడు. ఆ ఆత్మ ప్రకృతిలో ఉన్న మూడు గుణములతో కలిసి జీవాత్మగా మారి ప్రాపంచిక విషయములలో లీనమై బంధనములలో చిక్కుకొని వాసనలకు లోనై జనన మరణములు పొందుతూ ఉంది. ఎప్పుడైతే జీవుడు ఈ వాసనలను బంధనములను వదిలించుకొని తన నిజస్వరూపమైన ఆత్మస్వరూపమును పొందుతాడో, అప్పుడు పరమాత్మలో లీనం అవుతాడు. అప్పుడు ఈ జనన మరణ చక్రమునుండి విముక్తి పొందుతాడు. ఇదీ స్థూలంగా జీవుల జన్మరహస్యము.

భగవద్గీత
పదునాలుగవ అధ్యాయము
గుణత్రయ విభాగ యోగము.

కాబట్టి మూడుగుణములు ప్రకృతిలో ఉన్నాయి కానీ పురుషునిలో లేవు. పురుషుడు గుణాతీతుడు. కానీ జీవుడు తన యదార్థస్వరూపమైన ఆత్మ స్వరూపమును మరిచిపోయి మూడుగుణముల ప్రభావానికి లోనై వాటితో మమేకమై, తానేదేహము, దేహమే తానుఅనుకుంటూసంసార బంధనములలో చిక్కుకుంటున్నాడు. ఈ మూడుగుణములలో ఏ ఒక్కగుణముతో ప్రభావితుడైనా, అతడు ప్రకృతి అనబడే మాయకు లోబడి ఉంటాడు.మూడు గుణములు వదిలివెడితేనే కానీ, మాయను ఛేదించలేడు. కాబట్టి ఈ జీవుని బంధించేవి ఈ మూడు గుణములు అని తెలుస్తూ ఉంది.

గుణము అంటే రెండు అర్థాలు ఉన్నాయి. ఒకటి ప్రాణియొక్క స్వభావము. రెండు తాడు. ఈ సాత్విక, రాజసిక, తామసిక గుణములు అంటే స్వభావాలు జీవులను బంధిస్తాయి. తాడు కూడా శరీరాన్ని బంధిస్తుంది. అందుకే గుణమునకు బంధించే స్వభావం ఉంది కాబట్టి తాడు అని కూడా అర్థం చెబుతారు.

ఈ శ్లోకంలో దేహే దేహినమవ్యయమ్ అని వాడారు.అంటే దేహములో ఉండే దేహి అంటే ఆత్మ నాశరహితుడు. మార్పులేని వాడు. దేహము నశించినా తాను నశించడు. ఈ గుణములు అన్నీ దేహానికి గానీ దేహికి కావు. కానీ, గుణములతో కలిసిన ఆత్మ, ఆ గుణముల ప్రభావం చేత దేహి అయిన ఆత్మ, జీవాత్మగా మారుతున్నాడు. దేహముతో చేరి తానే దేహము అనుకొని ప్రాపంచిక విషయములలో మునిగితేలుతున్నాడు.

దీనికి చిన్ని ఉదాహరణ చెప్పుకోవాలంటే మీరు గిన్నె స్టవ్ మీద పెట్టి నీళ్ళు పోసారు. ముందు గిన్నె వేడెక్కింది. తరువాత నీళ్లు వేడెక్కాయి. నీటి యొక్క అసలు గుణం చల్లగా ఉండటం. అగ్నియొక్క సహజ గుణం వేడి. నీరు, అగ్నితో చేరి వేడెక్కాయి. అంటే నీరు తన సహజ గుణం అయిన చల్లదనాన్ని పోగొట్టుకొని, అగ్ని ప్రభావంతో వేడెక్కాయి. కాసేపాగి చల్లారి పోతాయి. అంటే నీళ్లు మరలా తన సహజ గుణంలోకి మారి పోతాయి.

అలాగే, జడములైన మన శరీరము, మనస్సు, బుద్ధి కూడా, లోపల ఉన్న ఆత్మ అనే చైతన్యాన్ని అరువు తీసుకొని చేతనత్వాన్ని పొందుతాయి. శరీరంలో పటుత్వం ఉన్నంతవరకు ఆ చేతనత్వం ఉంటుంది. తరువాత చేతనత్వం పోతుంది. శరీరం శవంగా మారుతుంది. అంటే శరీరం తన సహణ గుణం అయిన జడత్వాన్ని పొందుతుంది. ఈ చేతనత్వం మన శరీరంలో ఉన్నంత కాలం, శరీరము, మనస్సు, బుద్ధి ఈ ప్రకృతిలో విహరిస్తూ ఉంటుంది. వాటితో పాటు చేతనత్వంకుడా విహరిస్తూ ఉంటుంది. అన్నీతానే అనుకుంటూ భ్రమచేదుతు ఉంటుంది . మనం దావినే అహంకారము అని పిలుచుకుంటానము. క్లుప్తంగా చెప్పాలంటే ఆత్మ చైతన్యం జడమైన శరీరము,మనస్సు,బుద్ధి వీటితో కలిస్తే, అహంకారం పుడుతుంది. ఈ అహంకారమ మూడు గుణములతో ప్రభావితమై, బంధనాలకు కారణం అవుతుంది. ఇదంతా కలిపి సంసారం అని కూడా అని అంటారు.

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత

పదునాలుగవ అధ్యాయము

గుణత్రయ విభాగ యోగము.

మనలో ఉన్న జ్ఞానం ఉపయోగించి, ఈ మూడు గుణాలను తెలివిగా, వివేకంతో వాడుకుంటే ఈ గుణాలు మనలను బంధించవు. అలా కాకుండా, మనం ఆ గుణాల ప్రభావంలో పడి వాటి వశంలో ఉంటే, అవి బంధనాలు కలుగచేస్తాయి. అవే మరుజన్మకు కారణం అవుతాయి.

6. తత్ర సత్త్వం నిర్మలత్వాత్ప్రకాశకమనామయమ్ |
సుఖసంగేన బధ్నాతి జ్ఞానసంగేన చానఘ || ||

ఓ అర్జునా! ఈ మూడుగుణములు అంటే సత్త్వరజస్, తమోగుణములలో, సత్త్వగుణము స్వచ్ఛమైనది. నిర్మలమైనది. ప్రకాశ వంతమైనది. ఎటువంటి ఒడిదుడుకులు ఉపద్రవములు లేనిది. ప్రకృతిలో మూడుగుణాలు ఒకదానితో ఒకటి కలిసి ఉన్నాయి. ఒకే గుణం ఉన్న జీవి ఉండదు. అలా ఎందుకు అంటే, ఏ పని చేయడానికైనా రజోగుణము కావాలి. పని చేసి అలసి పోతే విశ్రాంతి తీసుకోవడానికి, నిద్రపోవడానికి తమోగుణము కావాలి. కాబట్టి పరమ సాత్త్వికగుణము కలవాడికైనా, రజోగుణము. తమోగుణము లేకపోతే జీవితం సాగదు. కాకపోతే సత్త్వగుణము ఎక్కువగా, రజస్తమోగుణములు కొద్దిపాళ్లలో ఉన్న వారిని శుద్ధసత్త్వగుణ సంపన్నుడు అని అంటారు.

ఇంక సత్త్వగుణము కలిగిన వాడి లక్షణాల గురించి చెబుతున్నాడు కృష్ణుడు. సత్త్వగుణను కలిగిన వాడు ప్రకాశవంతంగా, నిర్మలంగా ఉంటాడు. అంటే మంచి తెలితేటలతో వెలిగి పోతుంటాడు. సోమరి తనం ఉండదు. విషయగ్రహణ శక్తి, ధారణ శక్తి అంటే జ్ఞాపక శక్తి ఎక్కువగా ఉంటుంది. మనసు నిర్మలంగా ఉంటుంది. చెడు ఆలోచనలు ఉండవు. సాత్త్వికుడి మనస్సుఎటువంటి వికారములకు, ఒడిదుడుకులకు, ఒత్తిళ్లకు లోను కాదు. ఎల్లప్పుడూ ప్రశాంతంగా సమత్వ బుద్ధి కలిగి ఉంటుంది.

కాని, ఈ సత్త్వగుణముతో పాటు మానవ సహజమైన కించిత్ అహంకారము కూడా చేరుతుంది. దీనినే సాత్త్వికాహంకారము అని అంటారు. ఇటువంటి సత్త్వగుణము కూడా సాత్త్వికమైన విషయములలో బడి, చిన్న చిన్న ఇంద్రియ సుఖములకు ఆశపడి, బంధనములు పొందుతూ ఉంది. నేను పండితుడను, నేను పరమ భక్తుడను, నేను జ్ఞానిని, నాకంతా తెలుసు, దేవుడు నాకు కనపడతాడు, నాతో మాట్లాడతాడు, నేను పరమయోగిని ఇవన్నీ సాత్త్వికమైన అహంకారాలు చాలా మంది స్వామీజిలు ఇలాంటి మాటలు అనడం మనం చూస్తున్నాం. వింటున్నాం. ఇలా అనుకోవడం వలన మానసికంగా సాత్త్వికమైన సుఖం అనుభవిస్తాడు. అది కూడా బంధనములు కలుగజేస్తుంది. కాబట్టి మోక్షం పొందాలంటే, జీవన్ముక్తుడు కావాలంటే, ఈ సాత్త్వికాహంకారము కూడా పనికిరాదు. ఇది కూడా దాటాలి. అప్పుడే పరమాత్మలో సాయుజ్యం పొందడానికి మార్గం ఏర్పడుతుంది.

అమరనాథ అమర్

భగవద్గీత
పదునాలుగవ అధ్యాయము
గుణత్రయ విభాగ యోగము.

7. రజో రాగాత్మకం విద్ధి తృష్ణాసంగసముద్భవమ్ |
తన్నిబధ్నాతి కౌంతేయ కర్మసంగేన దేహినమ్ || ||

ఓ కుంతీకుమారా! రజోగుణము ప్రాపంచిక విషయములమీద రాగము అంటే ఆసక్తి ని కోరికలను కలుగజేస్తుంది. అంటే రజోగుణము నుండి తృష్ణ, కోరికలు పుడతాయి. ఆ కోరికలు తీరడానికి వివిధములైన కర్మలు చేస్తారు. ఆ కర్మలు ఏదో ఒక ఫలితాన్ని ఇస్తాయి. ఆ కర్మఫలములు దేహములో ఉన్న జీవాత్మను బంధిస్తాయి. కాబట్టి రజోగుణము బంధనములు కలుగజేస్తుంది.

ఇంక రజోగుణము గురించి చెబుతున్నాడు కృష్ణుడు. మనం ఈ ప్రపంచంలో ఎన్నో వస్తువులను చూస్తుంటాము. ఎన్నో విషయముల గురించి వింటుంటాము. ఎంతో మందిని తాకుతుంటాము. దీని వలన ప్రాపంచిక విషయముల మీద తృష్ట, ఆసక్తి, ప్రేమ, ప్రీతి కలగడమే కాకుండా, అవి అన్నీ నాకు కావాలని, నాకే కావాలని కోరికలు పుడతాయి. ఇదే రజోగుణ లక్షణము. దీనినే తృష్ణ అంటారు. తృష్ట అంటే కోరికకు పరాకాష్ఠ. ముందు ఆసక్తి కలుగుతుంది. అది కోరికగా మారి, గాఢమై తృష్ణగా మారుతుంది. ఆ తృష్ణను తీర్చుకోడానికి ఎన్నో కర్మలు చేస్తాడు. ఆ కర్మలు జీవుని బంధిస్తాయి. క్లుప్తంగా చెప్పుకోవాలంటే కోరిక గాఢమైతే తృష్ణ పెరుగుతుంది కోరుకున్నదిదొరికితే దాని మీద సంగమము, అభిమానము పెరుగుతాయి. దొరికింది చేజారిపోతుందేమో అని భయం కూడా కలుగుతుంది. ఇవే బంధనములకు కారణం అవుతాయి.

పోనీ ఏమీలేని వాళ్లు కోరుకోవడంలో అర్థం ఉంది. అన్నీ ఉన్నవాళ్లు కూడా చూచినది అంతా తనకి కావాలనే తృష్ణ పెంచుకుంటారు. అది దొరకక పోతే అల్లల్లాడి పోతారు. అన్నీ ఉన్నవాళ్ల పిల్లలు కార్ల దొంగతనాలు, చిల్లర దొంగతనాలు చేయడం మనం వింటున్నాము. ఇంకొంత మంది ఉన్నదానితో తృప్తి చెందరు. తమకు, తమ సంతానానికి, వారికి పుట్టబోయే సంతానానికి కుడా ఇప్పుడే సంపాదిస్తుంటారు.తను లేకపోతే వీళ్లంత ఏమైపోతారో అని దిగులుపడుతుంటారు. కాబట్టి సంపదలు ఉన్నాయా లేవా, ఉంటే ఎంత సంపద ఉంది అని కాదు ముఖ్యం. మానవునిలో రజోగుణము ఎక్కువగా ఉండటం; ప్రతిదీ కావాలని కోరికలను పెంచుకోవడం; ఆ కోరికలకు అంతులేకపోవడం ప్రధానం.

కోరికలు ఉండటం తప్పుకాదు. శృతిమించిన కోరికలు, తృష్ణగా మారి బంధనాలను కలుగజేస్తాయి. అవి తీరకపోతే బతకలేను అనే తృష్ణను పెంచుతాయి. పోనీ అన్ని కోరికలు తీరి అనుకున్నవి అనుకున్నట్టు జరిగితే భగవద్గీత చదవనక్కరలేదు. కానీ తీరిన కోరిక ఒకటి అయితేతీరని కోరికలు వెయ్యి ఒక కోరిక తీరగానే పది కోరికలు పుట్టుకొస్తాయి. కాబట్టి గణోగుణమువలన బంధనములు కలుగుతాయి అనీ, తద్వారా నిరంతర దు:ఖమే కానీ సుఖము లేదు అని తెలుసుకోవాలి అని చెప్పాడు కృష్ణుడు.

అమరనాథ్ అమర్

భగవద్గీత
పదునాలుగవ అధ్యాయము
గుణత్రయ విభాగ యోగము.

8. తమస్త్వజ్ఞానజం విద్ధి మోహనం సర్వదేహినామ్ |
ప్రమాదాలస్యనిద్రాభిస్తన్నిబధ్నాతి భారత || ||

అర్జునా! ఈ తమోగుణము అజ్ఞానము లోనుండి పుడుతుంది. ఇది సకల జీవరాసులకు మోహమును కలుగజేస్తుంది. ఈ తమోగుణము, పరాకుగా ఉండటం, నిర్లక్ష్యము సోమరితనము. నిద్ర మొదలగు లక్షణములతో కూడి ఉంటుంది.

ఇంక తమోగుణము గురించి చెబుతున్నాడు కృష్ణుడు. మానవులలో అజ్ఞానం సహజంగా ఉంటుంది లేని దానిని ఉన్నట్టుగా భ్రమచెందడమే అజ్ఞానము. తాడును చూచి పాము అనుకొని భయపడటమే అజ్ఞానము. రోజూ ఎంతో మంది మరణిస్తున్నా తాను మాత్రం శాశ్వతంగా ఉంటాను అని అనుకోవడమే అజ్ఞానం. సుఖం వెంట దు:ఖం వస్తుందని తెలిసినా, సుఖం వచ్చినపుడు ఎగిరి గంతేయడం,దుఃఖం వచ్చినపుడు కుంగి పోవడమే అజ్ఞానము. ఈ ప్రపంచంలో ఉన్న అన్ని వస్తువులు శాశ్వతములు కావు. మార్పుచెందేవి, నశించేవి అని తెలిసి కూడా వాటి కోసం వెంపర్లాడటం అజ్ఞానం. ఈ అజ్ఞానం లోనుండి పుట్టిందే తమోగుణము.

ఈ తమోగుణము ప్రాపంచిక వస్తువుల మీద మోహం కలుగచేస్తుంది. ఇది లేకపోతే నేను బతకలేను అనే భ్రాంతిని కలుగజేస్తుంది. ఆలోచనా శక్తిని, విచక్షణా జ్ఞానాన్ని నశింపచేస్తుంది. మొండితనాన్ని మూర్ఖత్వాన్ని పెంచుతుంది. ఈ తమోగుణ లక్షణములు ఏవంటే ఎప్పుడూ పరధ్యానంగా ఉండటం, ఏ పని మీదా శ్రద్ధలేకపోవడం, ప్రతి పనినీ తరువాత చేయవచ్చు అని అనుకోవడం, ఏ పనీ చేయకపోవడం, సోమరితనం, ఎప్పుడూ నిద్రపోవడానికే సుముఖత చూపడం, అనవసరమైనవాటి మీద ఆసక్తి కలిగి ఉండటం ఇవన్నీ తమోగుణ లక్షణాలు. ఈ అజ్ఞానంలో నుండి పుట్టిన తమోగుణంతో కూడిన వారు సంసర బంధనములలో సులభంగా చిక్కుకుంటారు. సూర్యుని దట్టమైన మేఘములు కప్పినట్టు. మానవునిలో ఉన్న జ్ఞానమును ఈ తమోగుణము కిప్పివేస్తుంది.

సర్వదేహినామ్ అన్నాడు కృష్ణుడు అంటే ఈ తమోగుణము అనే మోహము సకల దేహధారులను ఆవహించి ఉంటుంది. ఎవరిలో తమోగుణము ప్రదానంగా ఉంది అనితెలుసుకోవాలంటే వారిలో ఉన్న ముఖ్యమైన కొన్ని లక్షణాలు పరిశీలించాలి. ఎవరిలో నిసోమరితనము, ఎప్పుడు మత్తులో ఉండటం, ఎల్లప్పుడు నిద్రపోవడానికి ప్రయత్నించడం, అజాగ్రత్త, బద్ధకము, మొదలగు లక్షణములు ఎక్కువగా ఉంటాయో అతడు తమోగుణముతో బాధపడుతున్నాడు అని అర్థం. కాబట్టి ఈ తమోగుణమును మనందరం తొలగించుకోవడానికి ప్రయత్నించాలి.

అమరనథ్ అమర్

భగవద్గీత
పదునాలుగవ అధ్యాయము
గుణత్రయ విభాగ యోగము.

9..సత్త్వం సుఖే సంజయతి రజః కర్మణి భారత |
జ్ఞానమావృత్య తు తమః ప్రమాదే సంజయత్యుత || ||

ఓ అర్జునా! సత్త్వగుణము సుఖమును ఇస్తుంది. రజోగుణము కర్మలు చేయడంలో అసక్తి కలుగజేస్తుంది. తమోగుణము మనలో ఉన్న జ్ఞానమును కప్పివేసి, నిర్లక్ష్యమును సోమరితనమును కలుగజేస్తుంది.
పైన చెప్పబడిన ఈ మూడు గుణాలు వేటిలో ప్రవర్తిస్తుంటాయి అనే విషయం ఈ శ్లోకంలో వివరించాడు. సత్త్వగుణము సుఖం కలుగజేస్తుంది.
రజోగుణము ఏదో ఒక పని చేయాలని కోరుకుంటుంది. తమోగుణము ఏ పనీ చేయకుండా ఉండటానికి, ఒకవేళ చేసినా పొరపాటుగా చేయడానికి,
తనలో ఉన్న జ్ఞానాన్ని కప్పిపెట్టి, అజ్ఞానంలో ప్రవర్తించడానికీ కోరుకుంటుంది. ఈ విషయంలో రామకృష్ణపరమహంసగారి వ్యాఖ్యలను మనం తెలుసుకుందాము.

సత్వగుణం అంటే ఒక దీపం మీద స్వచ్ఛమైనగాజు చిమ్నీ పెట్టడం. అంటే తనలో ఉన్న జ్ఞానం అన్ని వైపులా ప్రసరింపచేయడం.
రజోగుణము అంటే ఒకదీపం మీద కంతలు ఉన్నగంప బోర్లించడం. అంటే తనలో ఉన్న జ్ఞానాన్ని కొద్ది కొద్దిగా బయటకు వేగంగా కర్మల రూపంలో ప్రసరింపచేయడం.
తమోగుణము అంటే ఒకదీపం మీద కుండ బోర్లిచడం అంటే తనలో ఉన్న జ్ఞానాన్ని పూర్తిగా కప్పిపెట్టి అజ్ఞానంలో మునిగిపోవడం, చేయకూడని పనులు చేయడం.
ఈమూడు గుణములు బంధనములను కలిగించేవే. ఎందుకంటే ఈ మూడు గుణములు కలిగిన మానవుడు వాటికి దాసుడు అయి పోతాడు. వాటిలో మునిగి పోతాడు. తనను తాను బంధించుకుంటాడు. అవిలేకపోతే బతకలేను అనే స్థితికి వస్తాడు. కాబట్టి ఏదీ అతి పనికిరాదు. అంటీముట్టనట్టు ఉండాలి. తామరాకుమీదనీటి బొట్టులాగా ప్రవర్తించాలి. దేనికీ లొంగిపోకూడదు. ఏ గుణముతోనూ బంధింపబడకూడదు అని బోధించాడు పరమాత్మ.

10. రజస్తమశ్చాభిభూయ సత్త్వం భవతి భారత |
రజః సత్త్వం తమశ్చైవ తమః సత్త్వం రజస్తథా || ||

ఓ అర్జునా! సత్త్వగుణము రజోగుణమును, తమోగుణమును అణిచివేస్తుంది. అలాగే రజోగుణము, సత్త్వ,తమోగుణములను అణిచివేస్తుంది. ఆఖరున తమోగుణము, సత్వ, రజస్తమోగుణములను అణిచివేస్తుంది. ఈ ప్రకృతిలో ఉన్న ప్రతి వస్తువులో అంటే కదలనివి

భగవద్గీత
పదునాలుగవ అధ్యాయము
గుణత్రయ విభాగ యోగము.

(పర్వతములు, కొండలు గుట్టలు,రాళ్లు), కదలకుండా కదిలేవి (చెట్లు, మొక్కలు, వృక్షములు). కదిలేవి (నాలుగు కాళ్ల రెండు కాళ్ల, అనేక కాళ్ల జంతువులు, మనుషులు), మూడు గుణములు అంటే సత్వరజస్ తమోగుణములు ఉన్నాయి అని తెలుసుకున్నాము.

ఉదాహరణకు, పర్వతములు, కొండలు, గుట్టలు,రాళ్లు ఇవి కదలవు. వీటిలో తమోగుణము **98** శాతం ఉంటే రజోగుణము.

1 శాతం ,

సత్త్వ గుణము

1 శాతం ఉంటుంది.

రెండవ రకం వృక్షములు, చెట్లు, మొక్కలు. అవి కదలవు కానీ నీటినిపీల్చుకుంటాయి. శ్వాసిస్తాయి. వాటి ఆకులు వివిధగుణములు కలిగి ఉంటాయి, కొన్ని మొక్కలు అయితే తన దగ్గరకు వచ్చిన జంతువులను తనలోకి లాక్కుంటాయి, కొన్ని తాకితే ముడుచు కుంటాయి. కొన్ని స్పందిస్తాయి. మొక్కలు పుట్టడం, పెరగడం, పెద్దవి కావడంమన కళ్లముందే జరుగుతుంది. కాని కదలలేవు వీటిలో తమోగుణము **50**శాతము, రజోగుణము **45** శాతము, సత్వగుణము **5** శాతం ఉంటుంది.

ఇంక జీవజాతులు, రెండు కాళ్ల మనుషులు, నాలుగు ఇంకా అనేక కాళ్లతో నడిచే జంతువులు. వీరిలో వారి వారి పవృత్తులను బట్టి మూడుగుణాల నిష్పత్తి మారుతూ ఉంటుంది జంతువులలో వాటి స్వభావాన్ని బట్టి గుణాలు ఒకేసారి మారతాయి. కాని మానవుడికి వయసు పెరిగే కొద్దిపరిసరాలకు అనుగుణంగా, కాలానికి అనుగుణంగా, వారి వారి గుణాలు మారుతుంటాయి. కొంతమంది సాత్వికులు అవుతారు,మరి కొంత మంది రజోగుణ ప్రధానులు అవుతారు,మరి కొంత మంది తమోగుణ ప్రధానులు అవుతారు.

అది ఎలాగంటే...ఈ మూడు గుణములు పైన చెప్పబడిన వాటిలో ఒకే విధంగా ఒకే మోతాదులో ఉండవు, హెచ్చుతగ్గులుగా ఉంటాయి. సత్వగుణము మోతాదు ఎక్కువగా ఉంటే, అది మిగిలిన రజస్, తమోగుణములను అణగదొక్కుతుంది. సత్వగుణము మాత్రమే ప్రధానంగా ప్రకటితమౌతుంది. అదే రజోగుణము ఎక్కువగాఉంటే అది సత్త్వతమోగుణములను అణగదొక్కి తాను మత్రమే ఎక్కువగా ప్రకటితమౌతుంది. అలాగే తమోగుణము ఎక్కువగా ఉన్నప్పుడు అది సత్వగణోగుణములను అణగదొక్కుతుంది. ఈ విధంగా ఒక్కొక్క పదార్థములో ఒక్కోగుణము ఎక్కువగా ఉంటుంది. కొందరిలో రెండుగుణాలు ఎక్కువ ఒక గుణము తక్కువగా ఉంటుంది. ఈ విధంగా ఈ మూడుగుణములు వివిధములైన పాళ్లలో బంధనములను కలుగజేస్తుంటాయి.

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
పదునాలుగవ అధ్యాయము
గుణత్రయ విభాగ యోగము.

అంతే కాదు. ప్రతిరోజూ ప్రకృతిలో ఈ గుణాలు మారుతుంటాయి. సాధారణంగా మానవులలో ఉదయం 4 నుండి 8 వరకు సత్యగుణము ప్రధానంగా ఉంటుంది. అందుకే ఆ సమయంలోనే స్నానం, సంధ్య, హోమం, పూజ చేయాలని చెప్పారు. ఎండ ఎక్కేకొద్ది రజోగుణము ఎక్కువగా ఉంటుంది. అందుకని ఆ సమయంలో ఎవరెవరికి నిర్దేశింపబడిన కర్మలు వారు చేయాలి. సూర్యుడు అస్తమించగానే, తమోగుణము ప్రధానంగా ఉంటుంది. కాబట్టి నిద్రపోవాలని చెప్పారు.

(కాని మనం ఏం చేస్తున్నాము! ధన సంపాదన కొరకు, రాత్రిళ్లు పని చేస్తూ, పగలు కునికిపాట్లు పడుతున్నాము. కొంతమంది, విలాసాలతో రాత్రి 1 గంటదాకా క్లబ్బులు పబ్బులలో గడుపుతూ నిశాచరుల మాదిరి ప్రకృతి విరుద్ధంగా ప్రవర్తిస్తున్నారు.)

కాబట్టి వివేకి అయినవాడు ఏ గుణమునకు బంధితుడు కాకూడదు. అన్నీ సమానంగా పరిమితంగా అనుభవించాలి. దేనికీ అడిక్ట్ కాకూడదు.అతి, విపరీతధోరణి పనికిరాదు, శాస్త్రఅధ్యయనం చేయాలి. ఇష్టదైవాన్ని ఉపాసించాలి, ధ్యానం చేయలి. జీవనానికి ఏదో ఒక ఉద్యోగం, వ్యాపారం, ధర్మబద్ధంగా, న్యాయబద్ధంగా, శ్రద్ధతో చేయాలి. అవసరము ఉన్నంత వరకే సంపాదించాలి. జీవితం ఆనందంగా గడపాలి. అంతేకానీ ఏదో ఒక గుణమునకు కట్టుబడి పోకూడదు. నిరంతరం సుఖ దు.ఖాలకు లోనుకాకూడదు.

11. సర్వద్వారేషు దేహఽస్మిన్ప్రకాశ ఉపజాయతే |
జ్ఞానం యదా తదా విద్యాద్వివృద్ధం సత్త్వమిత్యుత || ||

ఎవని శరీరంలో అయితే అన్ని జ్ఞాన ఇంద్రియములు జ్ఞానంతో ప్రకాశిస్తూ ఉంటాయో, అతనిలో సత్త్వగుణము ఎక్కువగా ఉన్నట్టు తెలుసుకోవాలి.
జీవులలో ప్రత్యేకించి మానవులలో, వారు చేసే పనులను బట్టి, వారి ప్రవర్తనను బట్టి, వారు తినే ఆహారమును బట్టి, మాట్లాడే పద్ధతిని బట్టి, వారి నడతను బట్టి, వారిలో ఏ గుణములుఎక్కువగా ఉన్నాయో మనము తెలుసుకోగలము.

జీవుల దేహములలో నవ రంధ్రములు ఉన్నాయి. అవే జ్ఞానేంద్రియములు కర్మేంద్రియములు. మనం జ్ఞానేద్రియములతో బయట ప్రపంచంలో ఉన్న విషయములను గ్రస్తూ ఉంటాము. వాటిని మనలో ఉన్న బుద్ధితో విశ్లేషించి, మనసుకు అందిస్తే, అవి కర్మేంద్రియముల ద్వారా కర్మలు చేయిస్తుంది. ఎవరిలో అయితే జ్ఞానం ఎక్కువగా ఉండి ఆ జ్ఞానము జ్ఞానేంద్రియములద్వారా ప్రకాశిస్తు ఉంటుందో, ప్రకటితమౌతూ ఉంటుందో, అటువంటి వాడిలో సత్యగుణము ఎక్కువగా ఉన్నట్టు తెలుసుకోవాలి.

వివరంగా చెప్పాలంటే సత్వగుణము ఎక్కువగా ఉన్నప్పుడు అతడి చర్యలు సాత్వికముగా, ప్రకాశవంతంగా, అందరూ మెచ్చుకునే విధంగా ఉంటాయి. అతని మాటలు మధురంగా ఉంటాయి. అతడు సాత్వికమైన ఆహారమునే తింటాడు.

అమరనాథ్ అమర్

భగవద్గీత
పదునాలుగవ అధ్యాయము
గుణత్రయ విభాగ యోగము.

మంచి గ్రంధములను చదువుతాడు. అతని ఆలోచనలు ఉత్తమంగా, పదిమందికి ఉపయోగపడే విధంగా, సాత్వికంగా ఉంటాయి. అతడు ఎల్లప్పుడు ఉన్నతమైన ఆశయాలతో, భావాలతో ఉంటాడు. అతడి బుద్ధి చాలా చురుకుగా పనిచేస్తుంది. కర్పూరం అగ్ని దగ్గరకు రాగానే అంటుకున్నట్టు, సత్వగుణ సంపన్నుడు అలా చెబితే ఇలా గ్రహిస్తాడు. అతని ముఖంలో ప్రశాంతత, జ్ఞాన ప్రకాశము కనపడుతుంది. ఏపని చేసినా ఓర్పుతో, శ్రద్ధతో చేస్తాడు. అతని వలన ఎవరికీ అపకారం జరగదు. అందరితో సఖ్యంగా ఉంటాడు. అందరిచేతా గౌరవింపబడుతుంటాడు. అటువంటివ్యక్తి సత్వగుణ సంపన్నుడు అని మనం గుర్తించేవచ్చును.

12. లోభః ప్రవృత్తిరారంభః కర్మణామశమః స్పృహా |
రజస్యేతాని జాయంతే వివృద్ధే భరతర్షభ || ||

ఓ అర్జునా! ఎవరిలో అయితే రజోగుణము ఎక్కువగా ఉంటుందో, వారిలో లోభత్వము, ప్రతి పనీ చేయాలనే ఉత్సాహము, ఉద్రేకము, ఎల్లప్పుడూ అశాంతితో ఉండటం, అన్నీ తనకే కావాలనే ఆశ ఎక్కువగా ఉండటం, ఈ లక్షణాలు ఎక్కువగా ఉంటాయి.
ఇంక రజోగుణము ఎక్కువగా ఉన్నవారి లక్షణముల గురించి చెప్పాడు పరమాత్మ. ఇతడు ప్రతి పనీ చేయాలని ఉత్సాహపడుతుంటాడు. దేనినీ వదిలిపెట్టడు. ఎక్కువగా తనకు అవసరంలేని, పనికిరాని పనులు చేస్తుంటాడు. ఎప్పుడూ ఏదో ఒక విషయం గురించి ఆలోచిస్తూ బాధపడుతుంటాడు. అతనికి మనసుకు శాంతి కరువవుతుంది. ఎప్పుడూ ఏవేవో కోరికలు కోరుకుంటూ, అ కోరికలు తీరడానికి ఏదో ఒక పని చేయాలని ఉత్సాహంగా ఉంటాడు. ఆఉత్సాహంలో నిషిద్ధకర్మలు అంటే చేయకూడని పనులు, చేయరాని పనులు కూడా చేస్తుంటాడు. ఆ పని సఫలం అయితే అంతా తన మహిమ వల్ల జరిగింది అని అనుకోని అపరిమితంగా సంతోషిస్తాడు. ఆ పని సఫలం కాకపోతే, నెపం తన శత్రువుల మీదికో, లేక విధి, దేవుడి మీదకో నెట్టి, అత్యంత దుఃఖము అనుభవిస్తాడు. దాని వలన అతనికి మనశ్శాంతి ఉండదు.

ఇటువంటి రజోగుణ సంపన్నుడికి, లోభము, ఆశ ఎక్కువగా ఉంటుంది. ఓర్పు అసలే ఉండదు. చిన్న ఆలస్యాన్ని కూడా భరించలేడు. తనకు ఎదురు చెబితే సహించలేడు. అన్నివస్తువులు తనకే కావాలనే ఆశ, అత్యాశ ఉంటుంది. తనకు ఉన్నది ఎవరికీ ఇవ్వడానికి ఇష్ట పడడు. ఉన్నది పోతుందేమో అనే లోభత్వం, లేనిది కావాలని ఆశ ఈ రెండింటితో సతమతమౌతుంటాడు. ఎన్ని ఉన్నా, శాంతి సుఖం లేకుండా భారంగా బతుకుతుంటాడు.

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
పదునాలుగవ అధ్యాయము
గుణత్రయ విభాగ యోగము.

13. అప్రకాశోఽ ప్రవృత్తిశ్చ ప్రమాదో మోహ ఏవ చ |
తమస్యేతాని జాయంతే వివృద్ధే కురునందన || ||

ఓ అర్జునా! తమోగుణము ఎక్కువగా ఉన్న వాడికి వివేకము, బుద్ధి పనిచేయవు. మందబుద్ధిగా ఉంటాడు. ఏ పని చేయడానికి ఇష్టపడడు. సోమరితనమునకు అలవాటు పడతాడు. ఎప్పుడూ పరధ్యానంగా ఉంటాడు. పొరపాట్లు చేస్తుంటాడు. మూర్ఖంగా ప్రవర్తిస్తుంటాడు. వాడికి తెలియదు, ఒకరు చెబితే వినడు. ఇవీ తామసగుణ లక్షణములు. తమోగుణము ఎక్కువగా ఉన్న వారిలో అజ్ఞానము, అవివేకము, అవిద్య ఎక్కువగా ఉంటాయి . వారి ముఖంలో తేజస్సు ఉండదు. వాడిపోయిన ముఖంతో ఉంటారు. ఎప్పుడో ఏదో పోగొట్టుకున్నవారి మాదిరి ముఖం పెడతారు. వారు మనసు, ఇంద్రియములు, చెప్పినట్టు చేస్తారు. బుద్ధి చెప్పినట్టు వినరు, ఎక్కువగా సోమరితనము ఉంటుంది. ఎవరి మాటా వినరు. తమకు తోచింది చేస్తారు. ఏ మాత్రం జాగ్రత్తలు తీసుకోరు. అజాగ్రత్తగా ఉంటారు. ప్రమాదాలు కొనితెచ్చుకుంటారు. మూర్ఖంగా, మూఢంగా ప్రవర్తిస్తారు. అన్నీ తమకే తెలుసనే అపోహలో ఉంటారు. ఉన్నది లేనట్టు, లేనిది ఉన్నట్టు భ్రమలో ఉంటారు. పొరపాట్లు చేస్తుంటారు. పరధ్యానంగా ఉంటారు. చూచిన ప్రతి వస్తువు మీదా మోహం పెంచుకుంటారు. అది నాకు కావాలనే మూర్ఙపు పట్టుదలతో ఉంటారు.

14. యదా సత్త్వే ప్రవృద్ధే తు ప్రలయం యాతి దేహభృత్ |
తదోత్తమవిదాం లోకానమలాన్ప్రతిపద్యతే || ||

మరణించే సమయంలో ఎవరిలో అయితే సత్వగుణము ఎక్కువగా ఉంటుందో, ఆ దేహములో ఉన్న సూక్ష్మదేవము (జీవాత్మ) మరణించిన తరువాత, యోగులు వేదవిదులు, జ్ఞానలు పొందే ఉత్తమములు, పరిశుద్ధనములు అయిన లోకములు పొందుతుంది.ఇప్పటి వరకు మూడుగుణములు కలవారు ఎలా ఉంటారో తెలుసుకున్నాము. మరణ కాలంలో మానవుడు సత్వగుణసంపన్నుడుగా ఉంటే, మరుజన్మలో ఉత్తమ లోకములను పొందుతాడు. మరు జన్మ ఉత్తమమైన జన్మ లభిస్తుది. అంటే చనిపోయేటప్పుడు ఏ గుణము ఉచ్ఛస్థితిలో ఉంటుందో ఆ గుణమునకు అనువైన లోకములను పొందుతారు .సత్వగుణ సంపన్నలకు ఉత్తమ లోకములు, ఉత్తమ జన్మ వస్తుందని చెప్పుకున్నాము.

అంటే, కేవలం చని పోయే ముందు సాత్వికంగా ఉంటే సరిపోదు. జీవితాంతం సత్వగుణ సంపన్నుడుగా ఉండాలి. అప్పుడే చనిపోయే

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
పదునాలుగవ అధ్యాయము
గుణత్రయ విభాగ యోగము.

ముందు కూడా సత్వగుణ సంపనుడుగా ఉంటాడు. అలా కాకుండా మరణ సమయంలో కూడా ఆస్తి పాస్తుల గురించి బంధువుల గురించి ఆలోచిస్తుంటే తాను జీవితంలో చేయలేని పనుల గురించి తలచుకుంటుంటే అతనిలో సత్త్వగుణం ఏ కోశానా కనిపించదు.
సత్య గుణం అభివృద్ధి చెందడానికి ఏంచేయాలంటే ముందు చిత్తములో నుండి రజోగుణము, తమోగుణములను తొలగించాలి. అప్పుడు సత్వగుణము కోసం సాధన చేయాలి. జీవితంలో నిష్కామ కర్మలు, కర్తృత్వ భావనలేని కర్మలు, పుణ్యకార్యములు, పరోపకారం చేస్తే అంత్యకాలంలో కూడా అటువంటి సాత్వికభావనలే కలుగుతాయి. అంతేకానీ, జీవితాంతం రజోగుణము, తమోగుణములో ఉండి, అంత్యకాలంలో నారాయణా అన్నా, కృష్ణా అన్నా ఏమీ ప్రయోజనము . లేదు. ఆఖరు రోజుల్లో సత్వగుణము ఏర్పడటం చాలా కష్టము.

15. రజసి ప్రలయం గత్వా కర్మసంగిషు జాయతే |
తథా ప్రలీనస్తమసి మూఢయోనిషు జాయతే || ||

అదే విధంగా, అంత్యకాలంలో రజోగుణము ప్రధానంగా ఉన్న వారు ఎక్కువగా కర్మలు చేసే అవకాశము ఉన్న జన్మలు ఎత్తుతారు. అలాగే మరణ సమయంలో తామస ప్రవృత్తికలిగిన వారు, మరుజన్మలో మూఢుడు అవివేకి, అజ్ఞానిగానో లేక అటువంటి లక్షణములు కల జంతువుగానో, పక్షిగానో పుడతాడు. సత్యగుణము ఎక్కువగా ఉంటే పుణ్యలోకాలు వస్తాయి అని చెప్పారు పరమాత్మ. ఇప్పుడు రజోగుణము, తమోగుణము ఎక్కువగా ఉన్నప్పుడు మరణిస్తేవారికి జనన మరణ చక్రము తప్పదు అని అన్నారు. అంటే తాముచేసిన కర్మలకు ఫలము మానవులుగా పుట్టి మాత్రమే అనుభవించాలి. మరోమార్గంలేదు. కాబట్టి రజోగుణము ఎక్కువగా ఉన్న వారు కర్మలయందు ఎక్కువగా ఆసక్తి ఉన్న వారి గృహములలో జన్మిస్తారు. కాని తమోగుణము ఎక్కువగా ఉన్న వారు మూఢయోనులు అంటే ఏమాత్రం బుద్ధి, జ్ఞానం, ఆలోచన లేని వారి ఇంట్లో జన్మిస్తారు. అది మానవజన్మ కావచ్చు, మృగ, పశు, పక్షి, కీటక జన్మలు కావచ్చు. ఎందుకంటే వాటికి ఆలోచనా శక్తి ఉండదు. ఏది తోస్తే అది చేసెయ్యడమే. వాటి వాటి సహజలక్షణముల బట్టి ప్రవర్తిస్తుంటాయి. వాటికి మంచి పనులు చేసే స్వతంత్రత, బుద్ధి జ్ఞానము ఉండదు. రజస్తమోగుణములలో జీవితాంతం పడిఉన్న వారు, మరణించిన తరువాత వారి వారి గుణములకు తగ్గ యోనులలో పుడుతూ చస్తూ ఉంటారు. కాబట్టి జీవితాంతం సత్వగుణమును అలవరచుకోవడమే మంచిది.

16. కర్మణః సుకృతస్యాహుః సాత్త్వికం నిర్మలం ఫలమ్ |
రజసస్తు ఫలం దుఃఖమజ్ఞానం తమసః ఫలమ్ || ||

భగవద్గీత
పదునాలుగవ అధ్యాయము
గుణత్రయ విభాగ యోగము.

సత్వగుణముతో ఉన్న వారు చేసే సాత్వికమైన కర్మలకు నిర్మలమైన ఫలము లభిస్తుంది. రజోగుణముతో ఉన్న వారు చేసే రాజసమైన కర్మలకు దుఃఖము కలుగుతుంది. తమోగుణముతో కూడిన తామస కర్మలు చేసే వారికి అజ్ఞానము, అవివేకము ఎక్కువవుతుంది.
పై శ్లోకంలో మానవుడు మరణించిన తరువాత కలిగే ఫలితముల గురించి జన్మల గురించి చెప్పారు. ఈ శ్లోకంలో జీవితాంతం ఈ మూడుగుణములు కలిగిన వాళ్లకు ఈ లోకంలోనే, జీవించి ఉండగానే, ఏమేమి ఫలములు కలుగుతాయో క్లుప్తంగా చెప్పాడు కృష్ణుడు, సత్త్వగుణ ప్రధానమైన కర్మలు చేస్తే సుఖము, శాంతి కలుగుతాయి. రజోగుణ ప్రదానమైన కర్మలు చేస్తే మొదట్లో సుఖం కలిగినా, చివరకు అది దు:ఖంతో ముగుస్తుంది. తమోగుణ ప్రధాన కర్మలు చేస్తేమోహంకలుగుతుంది. ప్రతి దానినీ తప్పుగా అర్ధు చేసుకోవడం, వివరీతార్ధాలు తీయడం చేస్తుంటారు. వారిలో అజ్ఞానం, అవివేకము పెరుగుతుంది. ఆలోచనా శక్తి నశిస్తుంది.

ఈ లోకంలో ప్రతి ఒక్కరికీ సుఖ పడాలనే కోరిక ఉంటుంది. సుఖపడటానికి మార్గాలు ఎన్నో ఉన్నాయి. ఎవరూ దుఃఖపడాలని కోరుకోరు. కాబట్టి ఏ యే పనులు చేస్తేసుఖంకలుగుతుందో ఆయాపనులనే చేయాలి. దుఃఖం కలిగించే పనులు చేయకూడదు. కేవలం సాత్విక కర్మల చేతనే సుఖం కలుగుతుంది. రజోగుణము తమోగుణము ప్రధానంగా ఉన్న కర్మలు చేస్తే దుఃఖము అజ్ఞానము మోహము కలుగుతాయి. కాబట్టి వాటిని వదిలిపెట్టి సాత్విక కర్మలవైపు అడుగులు వేయాలి.

రజోగుణము వలన దు:ఖం ఎందుకు వస్తుంది అంటే కామము,క్రోధము రజోగుణ ప్రధానములు. ఈ రెండూ మొదట్లో సుఖాన్ని ఇచ్చినా చివరకు దుఃఖం కలిగిస్తాయి. ఇంక తమోగుణము వలన మోహం కలుగుతుంది. అన్నీ తప్పుడు నిర్ణయాలు తీసుకుంటాము. దాని వలన హాని కలుగుతుంది. కాబట్టి భక్తులు ఱ రెండు గుణములను వదిలిపెట్టాలి.

17. సత్త్వాత్సంజాయతే జ్ఞానం రజసో లోభ ఏవ చ |
ప్రమాదమోహౌ తమసో భవతోఽజ్ఞానమేవ చ || ||

సత్వగుణము వలన జ్ఞానము, రజోగుణము వలన లోభము, తామస గుణముతో మోహము, భ్రమ, నిర్లక్ష్యము, అజాగ్రత్త, ప్రమాదము మొదలైన లక్షణములు కలుగుతాయి. సాధారణంగా నెమ్మదిగా, ప్రశాంతంగా ఉండే వారు కూడా వారికి నచ్చని విషయం జరిగితే తాత్కాలికంగా కోప పడతారు. ఆ కోపంలో ఏంచేస్తున్నామో తెలియదు. ఏమేమో చేస్తారు. తరువాత బాధపడతారు. నాకు సాధారణంగా కోపం రాదు కానీ, ఏదో అప్పుడప్పుడు కోపం వస్తుందండి అని తమకు తాము సర్దిచెప్పుకుంటారు.

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
పదునాలుగవ అధ్యాయము
గుణత్రయ విభాగ యోగము.

అలా అప్పుడప్పుడుకోపం వచ్చి వచ్చి అదే అలవాటుగా మారే ప్రమాదం ఉందని పరమాత్మ మాటి మాటికీ మనలను హెచ్చరిస్తున్నాడు. అయ్యా! సత్వగుణం కలిగి ఉండండి. జ్ఞానం సంపాదించండి. పరమాత్మను గురించి తెలుసుకోండి. రజోగుణములో పడి లోభత్వమునకు గురి కాకండి అని మాటి మాటికీ చెబుతున్నాడు పరమాత్మ. ఎంతటి సత్వగుణ సంపనుడికైనా లోభత్వము కాస్తంత ఉంటుంది. తనకు లభించిన జ్ఞానం, విద్య ఇతరులకు చెప్పకపోవడం కూడా లోభత్వమే. తనకు ఉన్న ధనం నాది అని దాచుకోవడం అంతా నాకే కావాలి అని అనుకోవడం ఎంతటి లోభత్వమో అలాగే తాను ఆర్జించిన విద్య, జ్ఞానము తనలో దాచుకోవడం కూడా అంతే లోభత్వము. ఈ లోభత్వానికికూడా మనం గురికాకూడదు.

ఇంక అన్నిటి కంటే ప్రమాదమైనది తామసము. అమితమైన నిర్లక్ష్యము. ప్రతి దానినీ తప్పుగా అర్థం చేసుకోవడం ఏ పనీ సక్రమంగా చేయకపోవడం, సోమరి తనం. మాదక ద్రవ్యాలకు అలవాటు పడటం. ఎప్పుడూ మత్తుగా ఉండటం. ఇవి ఒక సారి అంటుకుంటే వదలవు.

ఉదాహరణకు. ఆఫీసులకు ఆలస్యంగా వెళ్లేవారు, వెళ్లిన తరువాతకూడా పని చేయకుండా కబుర్లతో కాలక్షేపం చేసేవారు, నిద్రపోయేవారు, కాంటీన్లలో కాలక్షేపం చేసేవారు, "వీడు ఇచ్చే జీతానికి ఈ పని చాల్లే" అని నిర్లక్ష్యంగా పనిచేసేవారు, ఈ కోపలోకి వస్తారు. వీళ్లంతా చివరకు కష్టాల్లో చిక్కుకుంటారు. అందుకే ఈ గుణాల గురించిమాటి మాటికీ మనలను జాగృత పరుస్తున్నాడుపరమాత్మ.

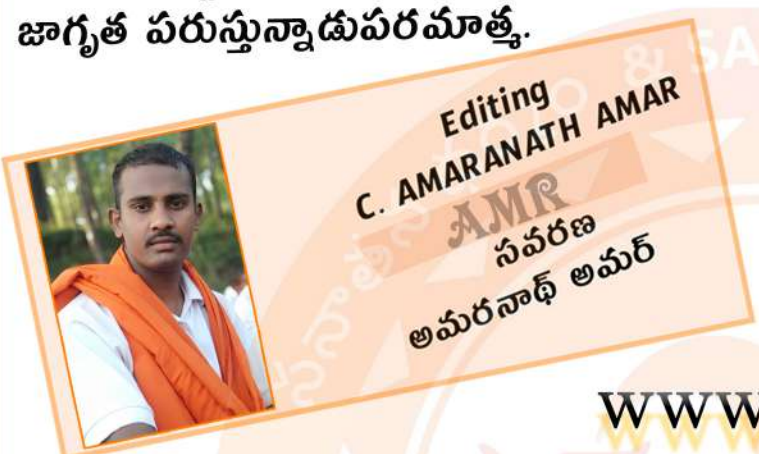

www.sanatanadharm.com

సనాతన ధర్మ గ్రంథాలను ప్రతి ఒక్కరికి చేరువ చేసేందుకు అమర్నాథ్ ఆధ్వర్యంలో వెబ్ సైట్ ప్రారంభించడం జరిగింది. ఇందులో హిందూ ధర్మానికి చెందిన అన్ని గ్రంథాల సమాచారం ఉంటుంది. మన గ్రంథాల్లోని ప్రతి విషయాన్నీ విపులంగా వివరిస్తూ.. అందరికి అర్థమయ్యే విధంగా తయారు చేయడం జరిగింది. అనేక గ్రంథాలను చదివి.. అందరికి అర్థమయ్యే రీతిలో దీనిని రాయడం జరిగింది. మీరందరు ఆదరిస్తారని, ఆశిస్తున్న, ఇట్లు మీ అమర్నాథ్ అమర్ ....

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
పదునాలుగవ అధ్యాయము
గుణత్రయ విభాగ యోగము.

18. ఊర్ధ్వం గచ్ఛంతి సత్త్వస్థా మధ్యే తిష్ఠంతి రాజసాః |
జఘన్యగుణవృత్తిస్థా అధో గచ్ఛంతి తామసాః || ||

ఈ మూడుగుణముల వారు మరణించిన తరువాత ఏయే లోకములకు పోతారు అని వివరించాడు పరమాత్మ. సత్వగుణ ప్రధానులు ఉర్ధ్వలోకములకు వెళుతారు. రజోగుణము కలవారు మధ్యలో ఉన్న మానవలోకంలో ఉంటారు. తామస గుణము కలవారు అధోలోకములకు వెళతారు.

మనకు పైన ఏడు లోకాలు కింద ఏడు లోకాలు ఉన్నాయి అని చెబుతారు. భూలోకము మనది. భువర్లోకము, సువర్లోకము, మహర్లోకము, జన లోకము, తపోలోకము, సత్యలోకము మొదటి మూడు లోకములనుండి ఆపై మూడు లోకములకు మహర్లోకము ద్వారము వంటిది సత్యగుణ ప్రధానులు మరణానంతరము ఈ లోకములకు వెళతారు. రజోగుణ ప్రధానులు స్వర్గందాకా వెళతారు. యజ్ఞయాగములు, తపస్సు చేసి స్వర్గలోక సుఖాలు పొంది మరలా మానవులుగా పుడతారు. తమోగుణ ప్రధానులు అధోలోకములకు వెళతారు. అధోగతి అంటే వారి వారి ప్రవృత్తులకు తగ్గట్టు పశు,పక్ష్యాదులుగానూ, లేక దుఃఖభరితమైన జీవనంతో కూడిన మనవులుగానూ జన్మిస్తారు.

కేవలం మానవులకే అన్వయించుకుంటే, ఊర్ధ్వం గచ్ఛన్తి అంటే సత్వగుణ సంపన్నుడు జీవితంలో పైపైకి ఎదుగుతాడు. జ్ఞాని అవుతాడు. అందరిచేతా గౌరవింపబడతాడు. పదిమంది చే త మన్ననలు పొందుతాడు. రెండవ వాడు మధ్యేతిష్ఠన్తి అంటే రజోగుణము కలవాడు అటు జ్ఞాని కాలేడు ఇటు పతనం పొందలేడు. మధ్యస్తంగా ఉంటాడు. అన్నీ ఉంటాయి కాని ఏమీ లేని వాడి మాదిరి ఎల్లప్పుడూ ఇంకా ఇంకా కావాలని కోరుకుంటూఉంటాడు. దాని కోసం నిరంతరం ప్రయత్నిస్తుంటాడు. జీవితంలో శాంతిసుఖం ఉండవు. ఇంక మూడవవాడు జఘన్యగుణవృయత్తిస్థా అంటేవాడి గుణాలు అన్నీ నీచమైనవే. ఏమీ పని చేయడు. అప్పనంగా రాత్రికి రాత్రి కోటీశ్వరుడు- ఐపోవాలనుకుంటాడు. దాని కోసం చేయరాని పనులు చేస్తాడు. అధోగచ్ఛన్తి అంటే అధోగతి పాలవుతాడు.

చాలా మంది అంటుంటారు. దేవుడి దృష్టిలో మానవులందరూ సమానమే కదా మరి ఈ ధనిక పేద తేడాలేమిటి. కష్టసుఖాలు ఎందుకు కలుగుతాయి అని. చిన్న ఉదాహరణ. నగరాలలో, పట్టణాలలో ,పల్లెలలో మానవులు నివసిస్తున్నారు. కొంత మంది బాగా భధవంతులు అయి ఉండి కూడా, ఇంకా ఇంకా ధనం సంపాదించడానికి అక్రమమార్గాలు అవలంబించి జైల్లలో మగ్గుతున్నారు. మరి కొందరు నేరాలు చేసి జైళ్లలో మగ్గుతుంటారు. ఇంకా కొందరు తాము చేయని నేరాలకు జైలుపాలవుతుంటారు.

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
పదునాలుగవ అధ్యాయము
గుణత్రయ విభాగ యోగము.

అలాగే 70 ఏళ్లు వచ్చినా ఆరోగ్యంగా ఉండేవాళ్లు ఉన్నారు. మరి కొంతమంది 40 ఏళ్ల నుండి మందుల మీద బతికే వాళ్లు ఉన్నారు. అన్నీ ఉన్నా ఏమీ లేని వాళ్ల మాదిరి నిరంతరం దుఃఖపడే వాళ్లు ఉన్నారు. ఉన్నదానిలో తృప్తిగా సంతోషంగా జీవించే వాళ్లు ఉన్నారు.

మానవుని జీవితంలో ఇటువంటి పరిణామాలకు కారణం ఏమిటి అంటే దీనికి ఆధ్యాత్మికంగా ఒకటేసమాధానం. ఇదంతా వారు వారు చేసుకున్న పూర్వజన్మల పాప పుణ్యాల ఫలితం. ఈ జన్మలో చేసిన తప్పులకు ఒక్కొక్కసారి ఈ జన్మలోనే వాటి ఫలితం అనుభవించవలసి వస్తుంది. మరి కొందరికి మరుజన్మలో శిక్ష అనుభవించాల్సి వస్తుంది. దీనికి దేవుడు ఏమీ చేయలేడు. మనకు మరు జిజన్మ మంచిది కావాలంటే ఈ జన్మలో మంచి ప్రవర్తన కలిగి ఉండాలి. అక్రమాలు పాపాలు చేయకుండా ఉండాలి. ఇతరులను మానసికంగా కానీ, శారీరకంగా కానీ హింసించకూడదు. ఉన్నదానిలో తృప్తిగాజీవించాలి. అంటే సత్వగుణ ప్రధానంగా ఉండాలి. అలా ఉంటే ఈ జన్మలో సుఖజీవనం ప్రశాంత జీవనం గడపవచ్చు, రాబోయేజన్మకూడా మంచిది వచ్చే అవకాశం ఉంది.

19. నాన్యం గుణేభ్యః కర్తారం యదా ద్రష్టానుపశ్యతి |
గుణేభ్యశ్చ పరం వేత్తి మద్భావం సోఽధిగచ్ఛతి || ||

ఎవరైతే తాను వేరు, ఈ శరీరము వేరు, మూడు గుణములు శరీరానికి చెందినవి కాని తనకు కాదు, తాను కేవలం సాక్షి మాత్రమే అని తెలుసుకుంటాడో, అతడు నా భావాన్ని పొందుతాడు.

సమస్త జీవరాసులలో, మానవులలో మూడు గుణాలు ఉన్నాయి. ఆ మూడు గుణాలే ప్రకృతిలో కూడా ఉన్నాయి. మనలో ఉన్న మూడు గుణాలు ప్రకృతిలో ఉన్న గుణాలతో కలుస్తాయి. అప్పుడు మనసులో కోరిక కలుగుతుంది. తనలో కలిగిన కోరికను మనస్సు, ఇంద్రియములు చేసే కర్మల ద్వారా తీర్చుకుంటుంది. ఆ కర్మలకు ఫలితాలు కలుగుతాయి. ఆ ఫలితాలుబంధనాలు కలుగచేస్తాయి. కాబట్టి కర్మబంధనాలకు మూలం మూడుగుణములు, మనసు. ఆత్మ మాత్రం సాక్షిగా ఉంటుంది. కాబట్టి "నేను" అంటే జీవాత్మ కాని దేవహము కాదు. మూడుగుణముల ప్రభావంచేత మనసు దేహంతో కలిసి కర్మలు చేస్తుంది. జీవాత్మకు కర్మలతోనూ వాటి ఫలితములతోనూ ఎటువంటి సంబంధము లేదు. "నేను" ఆంటే ఆత్మస్వరూపులం కేవలం చూస్తూ ఉంటాము. ఈ జ్ఞానం మనందరిలో కలిగితే కర్మబంధనములు మనకు అంటవు. నిరంతర ఆనందంలో మునిగి తేలుతుంటాము. "నేనే కర్మలు చేస్తున్నాను" అని అనుకుంటే సుఖదుఃఖములు అనుభవించాలి.

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
పదునాలుగవ అధ్యాయము
గుణత్రయ విభాగ యోగము.

కాబట్టి అన్ని కర్మలకు ముడు గుణములు, మనస్సు మూలము. జీవాత్మ ఈ మనస్సుతో మూడు గుణములతో కలిసి "నేను" అనే అహంకారమునకు లోనవుతున్నడు. "నేను పుట్టాను. నేనుపెరిగాను ఈ పనులన్నీ నేనే చేస్తున్నాను. నాకు దుఃఖం కలిగింది. నాకు సుఖం కలిగింది. నేను చావబోతున్నాను" అనుకుంటూ "అన్నీ తానే చేస్తున్నాను, అన్నీ తన వలననే జరుగుతున్నాయి, తాను లేకపోతే ఏదీ జరగదు" అనే భ్రమలో మునిగి తేలుతున్నాడు. ఈ భ్రమల నుండి బయట పడితే "మద్భావం సో2ధిగచ్ఛతి" అంటే నా భావాన్నిపొందుతారు అంటే పరమాత్మభావాన్ని పొందుతారు అని చెబుతున్నాడు పరమాత్మ.

కాబట్టి మనం చేసే అన్ని కర్మలకు మనస్సు, గుణములే కారణము, నేను కాదు. నేను సాక్షిని మాత్రమే అని తెలుసుకున్న నాడు పరమాత్మతత్వము మనకు అర్థం అవుతుంది. కాని కొంత మంది అతి తెలివితేటలతో ఈ వాక్యాలను తప్పుడు అర్థం చేసుకొని వీటికి వక్రభాష్యం చెబుతారు. ఎలాగంటే నేనుచేసే పనులకు, నాకు సంబంధం లేదు, అన్నీనా మనసు ,కాళ్లు, చేతులు చేస్తున్నాయి అంటూ వితండ వాదం చేసి, తాము చేసే అక్రమాలకు వేదాంతాన్ని ఆసరాగా తీసుకుంటారు.

ఉదాహరణకు ఎవడైనా హత్య చేసి "అబ్బే ఈ హత్య నేను చేయలేదు, నా శరీరం ఈ హత్య చేసింది, నేను కాదు, నాలోని ఆత్మ కేవలం సాక్షిగా చూస్తూ ఉంది, నాకూ ఈ హత్యకు ఏం సంబంధం లేదు" అని వాదిస్తే, న్యాయమూర్తి కూడా, "నిజమే నీకూ ఈ హత్యకూ ఏమీ సంబంధం లేదు, ఈ హత్య నీవు చేయలేదు, కానీ నీ శరీరం చేసింది కాబట్టి, నీ శరీరానికి యావజ్జీవ శిక్ష విధించాను, నీకు కాదు" అని అనే సమాధం ఉంది. ఇటువంటి వితండవాదులు చివరకు, దు:ఖాలపాలవుతున్నారు.

కాబట్టి దీని అర్థం అది కాదు. "నేను వేరు ఈ శరీరం వేరు" అనే జ్ఞానం కలిగి మూడుగుణములకు అతీతంగా వ్యవహరించాలి. ఇది ఎలాగ అని వివరంగా తెలుసుకుందాము. "నేనే ఈ దేహాము అన్నీ నేనే చేస్తున్నాను" అనే అహంకారంతో ఉన్న వాడు ఎప్పటికీ గుణములకు అతితుడు కాలేడు. నేను ఈ శరీరము కాదు ఆత్మను అని అనుకుంటే గుణములునిన్ను అంటవు. అంటే ఆత్మస్వరూపానికి ఎటువంటి గుణములు లేవు, బయట ఉన్న గుణములు దానికి అంటవు. ఈ సత్యాన్ని తెలుసుకొని, మనం ఆత్మస్థితికి చేరుకుంటే, గుణములతో కూడిన ఈ శరీరంలో ఉన్నా ఈ గుణముల లక్షణముల మనకు అంటవు అటువంటి స్థితిలో ఉన్నవాడు, ఈ మూడు గుణములతో జరిగే పనులను కేవలం సాక్షిగా చూస్తాడే తప్ప వాటికి అంటుకోడు. సుఖదు:ఖాలను సమంగా చూస్తాడు. దేనికీ అతిగా స్పందించడు. దీనికి కావాల్సింది ఆత్మ, అనాత్మ వివేకము. ఆత్మ ఏమిటి, ఆత్మ కానిది ఏమిటి అని తెలుసుకోవడం ఆత్మకు ఏ గుణములు అంటవు.

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
పదునాలుగవ అధ్యాయము
గుణత్రయ విభాగ యోగము.

ఈ శరీరంలో, ప్రకృతిలోనే ఈ గుణాలు ఉన్నాయి అని తెలుసుకోవడం. ఉదాహరణకు ఒక లైటు వెలుగులో మనం అన్ని పనులు చేసుకుంటూ ఉంటాము. లైటు వెలుగులో మంచి పనులు చేసినా, చెడ్డ పనులు చేసినా, ఆ పనులు గానీ, వాటి ఫలితములు కానీ, లైటుకు గానీ, దాని ప్రకాశానికి గానీ అంటవు. లైటు గానీ, కాంతి గానీ సాక్షీభూతంగా అన్నీ చూస్తూ ఉంటుంది కానీ, దేనికీ అంటుకోదు. ఈ విషయాన్ని శాస్త్రపరిజ్ఞానంతో, గురుబోధనలతో తెలుసుకున్న వాడు ఆత్మజ్ఞాని అవుతాడు. ఆత్మ తత్వాన్ని పొందుతాడు. గుణాతీతుడు అవుతాడు.

20. గుణానేతానతీత్య త్రీందేహీ దేహసముద్భవాన్ |
జన్మమృత్యుజరాదుఃఖైర్విముక్తోఽమృతమశ్నుతే || ||

ఈ శరీరములు రావడానికి కారణము అయిన మూడుగుణములు దాటిన వాడు, జననము, మరణము, ముసలితనము, వ్యాధులు మొదలగు దు:ఖముల నుండి విముక్తిని పొందుతాడు. అతడికి అమృతత్వము లభిస్తుంది.

గుణాతీతుడు అయితే కలిగే ఫలితాన్ని ఈ శ్లోకంలో వివరించాడు పరమాత్మ. ఈ దేహములు పుట్టడానికి కారణం ప్రకృతిలో ఉన్న మూడు గుణములే. వీటి వలననే సృష్టి జరుగుతూ ఉంది. ఈమూడు గుణములు దాటితే అంటే గుణాతిత స్తితికి చేరుకుంటే ఈ ముసలి తనము రోగములు వాటి వలన వచ్చే దుఃఖములు, మరణము వీటి నుండి విడివడవచ్చు. అదే ముక్తి. అమృతత్వము. అంటే మృతము లేని స్థితి.

సత్యగుణము మంచిది అని అంటుంటారు. అది మంచిదే కానీ దానిని కూడా విడిచిపెడితేకానీ, మోక్షము రాదు. అంటే గుణాతీత స్థితి, నిర్గుణ స్థితి. పరమాత్మ నిర్గుణుడు. మనం కూడా ఆ నిర్గుణ స్థితికి చేరుకుంటే కానీ, పరమాత్మలో ఐక్యం కాలేము. నిర్గుణ స్థితి అంటే గుణములను మనం స్వీకరించకపోవడం. గుణములు ఉన్నాయి అని గుర్తించకపోవడం. అంటే గుణాలు ఎక్కడకుపోవు. మనలో ఉన్నాయి. బయటలో ఉన్న ప్రకృతిలో ఉన్నాయి. కాని ఆ గుణాలప్రభావానికి మనం లోనుకాకూడదు. ఈ గుణములు శరీరానికి, మనసుకే కానీ, నాకు కాదు, నన్ను ఏమీ చేయలేవు అనేస్థితికి చేరుకోవాలి. శరీరము, మనసు గుణములలో ప్రవర్తిస్తున్నా, "నేను" అనే ఆత్మస్థితి మాత్రం నిర్గుణంగానే ఉండాలి. అదే గుణాతీతస్థితి. అదే ఆత్మస్వరూపము. అత్మస్వరుపము అయిన ఈ గుణాతీతస్థితికి చేరుకున్నవాడు, పరమత్మలో ఐక్యం అవుతాడు. అంటే మోక్షాన్ని పొందుతాడు.

లౌకికంగా చెప్పుకోవాలంటే ఈ మూడు గుణముల కలయికతోనే సృష్టి జరుగుతూ ఉంది. జననములు సంభవిస్తున్నాయి. పుట్టిన రోజునుండి మానవుడు మరణానికి దగ్గరవుతున్నాడు. శరీరం పెరుగుతూ ఉంటే, ప్రతి దినము మనమే

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
పదునాలుగవ అధ్యాయము
గుణత్రయ విభాగ యోగము.

మరణానికి దగ్గరవుతున్నాను. అంతే కానీ మరణంమన దగ్గరకు రావడం లేదు. తెల్ల వెంట్రుక కనపడగానే ఆందోళన. ముసలి తనం వస్తుందేమో అని భయం. రంగు వేసి దానిని దాచిపెడతాము. 40 ఏళ్లు దాటగానే కళ్లకు అద్దాలు వస్తాయి. అద్దాలు పెట్టుకుంటే పెద్దవాళ్ల అయిపోయామేమో అనే భావన. కాంటాక్ట్ లెన్సు వయస్సును దాచి పెట్టడానికి రకరకాలైన సాధనాలు. వాటి వలన కలిగే దుష్పరిణామాలు. తరువాత మరణం వస్తుంది. చస్తావేమో అనే దుఃఖం. నేను చస్తే వీళ్లంతా ఏమౌపోతారో అనే బాధ ఇవన్నీ దుఃఖమును కలిగిస్తాయి.

అసలు ఈ శరీరమే లేకుంటే ఈ దు:ఖములు రావు, శరీరం లేకపోవడం అంటే జనన మరణ చక్రం నుండి విడివడడం అంటే పుట్టుక ఉండకూడదు. పుట్టుక లేకపోతే రోగములు, ముసలితనం,చావు అనే బాధలు లేవు. పుట్టుక లేకపోవడం అంటే గుణములు లేకపోవడమే కాబట్టి అందరమ ఈ గుణాతీత స్థితికి చేరుకోవడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. అది ఒక్కసారిగా రాదు. తామసం లోనుండి రాజసం లోకి, రాజసం లోనుండి సత్వానికి, సత్వం నుండి గుణాతీతస్థితికి రావాలి. దానినే మోక్షము అని అంటారు.

అర్జున ఉవాచ:

21. కైర్లింగైస్త్రీన్గుణానేతానతీతో భవతి ప్రభో |
కిమాచారః కథం చైతాంస్త్రీన్గుణానతివర్తతే || ||

మూడుగుణములు, ఈ మూడు గుణములకు అతీతుడు.. అంటే గుణాతీతుడు... ఈ రెండు మాటలు విన్న అర్జునుడికి ఒక సందేహం కలిగింది. వెంటనే కృష్ణుడిని అడిగేశాడు. "ఓ కృష్ణా! కాస్త ఆగవయ్యా, నాకో సందేహము. నీవు మూడు గుణములగురించి చెప్పావు. ఆ గుణములు సరే మనకు కనపడవు. మరి ఈ మూడుగుణములు దాటిన వాడు అంటే గుణాతీతుడు ఎలా ఉంటాడు. వాడి లక్షణాలేమిటి. వాడి ఆచార వ్యవహారాలు ఏమిటి. వాడుఎలా ప్రవర్తిస్తాడు. అసలు ఈ మూడు గుణములను దాటాలంటే ఏం చేయాలి. ఏ ఉపాయంతో దాటాలి. కొంచెం వివరంగా చెప్పు" అని అడిగాడు.ఇది వరకు అర్జునుడు రెండవ అధ్యాయములో స్థితప్రజ్ఞస్య కాభాషా" అంటూ ఇదేమాదిరి ప్రశ్నవేసాడు. ఇప్పుడు కూడా అదే ప్రశ్నను కాస్త పదాలు మార్చి వేసాడు.

స్థిత ప్రజ్ఞుడు, గుణాతీతుడు వీరిలో ఉన్న లక్షణముల వలననే వారి వారి ఆధ్యాత్మిక ఔన్నత్యము ప్రకటితమౌతుంది. ఈ లక్షణాలు ఉన్న వారిలో ఆధ్యాత్మిక శక్తి ఉందని మనం గమనించవచ్చు. కాబట్టి కేవలం అధ్యాత్మిక గురువుల మాదిరి వేషం వేసుకున్నవారెవరో, నిజంగా ఆధ్యాత్మిక శక్తి ఎవరికి ఉందో మనం ఈ బరామీటర్ ను ఉపయోగించి తెలుసుకోవచ్చు. కేవలం చిన్నమాజిక్ చేసినంతమాత్రాన ఆయనను ఆధ్యాత్మికశక్తి కల గురువు అనలేము. పురుషులందు

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
పదునాలుగవ అధ్యాయము
గుణత్రయ విభాగ యోగము.

పుణ్యపురుషులు వేరయా అని వేమన గారు అన్నారు. అలాగే గురువులలో నిజమైన ఆధ్యాత్మిక శక్తి ఉన్న వారు ఎవరో తెలుసుకోవడానికి మనందరి బదులు అర్జునుడు ఈ ప్రశ్నఅడిగాడు. దానికి పరమాత్మ ఇచ్చిన జవాబు ఏమిటో తరువాతి నాలుగు శ్లోకాలలో తెలుసుకుందాము.

శ్రీ భగవానువాచ:

22. ప్రకాశం చ ప్రవృత్తిం చ మోహమేవ చ పాండవ |
త ద్వేష్టి సంప్రవృత్తాని న నివృత్తాని కాంక్షతి || ||

ఇక్కడి నుండి ఉన్న23 శ్లోకాలలో గుణములకు అతీతంగా ఉండే వారి లక్షణాలు చెప్పబడ్డాయి. ఈ గుణాలు ఉన్న మానవులు మనకు తటస్థపడితే అతనిని గుణాతీతుడుగాగుర్తించవచ్చు. తరువాత 24,25 శ్లోకాలలో ఆ గుణాతితుడు బయట ప్రపంచంలో ఎలా వ్యవహరిస్తాడు. అతని ప్రవర్తన ఎలా ఉంటుంది. అని చెప్పారు.

మానవులలో సత్యగుణం వలన ప్రకాశం, సుఖం, శాంతి కలుగుతాయి. అలాగే రజోగుణం వలన ఏదో ఒక పని చెయ్యాలనే ఉత్సాహము, ఉద్వేగము కలుగుతుంటాయి. అలాగే తమోగుణము వలన మోహము, లోభత్వము కలుగుతాయి. మానవుడు ఎవరైనా కానీ ఈ మూడు గుణాలు తప్పకుండా ఉండాలి. జ్ఞాని, గుణాతీతుడు, జీవన్ముక్తుడు, స్థితప్రజ్ఞుడు ఎవరైనా కానీ, ఆహారం సంపాదించుకోవాలి అంటే రజోగుణం ఉండాలి. విశ్రాంతి తీసుకోవాలి, నిద్రపోవాలి కాబట్టి తమోగుణం ఉండాలి. కాకపోతే, గుణాతీతుడిలో సత్వగుణము ఎక్కువ మోతాదులో ఉంటుంది. రజస్తమోగుణములు కొద్ది కొద్దిగా ఉంటాయి. అంటే ఆహారం ధర్మబద్ధంగా సంపాదించుకుంటాడు. విశ్రాంతి నిద్ర పరిమితంగా ఉంటుంది, ఏదీ అతి ఉండదు.

ఇంకా గుణాతీతుడు అయినవాడు పైగుణములు తనలో ఉన్నప్పటికినీ, వాటిని గానీ వాటి వలన కలిగే ఫలములను గానీ, వేటినీ ద్వేషింపడు. వాటి నుండి దూరంగా వెళ్లాలని కోరుకోడు. అలాగని వాటిని కావాలని వాటికి దగ్గరవ్వాలని కానీ కోరుకోడు. ఉదాహరణకు ఒకాయన పూజా గదిలో కూర్చుని ధ్యానం చేస్తున్నాడు. వాళ్ల ఇంట్లో ఉన్నమూడేళ్ల పసి వాడు ఒక గరిటే తీసుకొని పళ్లెం మీద కొడుతూ ఆడుకుంటున్నాడు. ఈయన ధ్యానం డిస్టర్బ్ అయింది. వెంటనే లేచి వెళ్లి వాడిని రెండు బాదాడు. వాడు కేర్ మని ఏడుపు లంకించుకున్నాడు. ఇంట్లో అందరూ వచ్చి పసివాడిని కొట్టినందుకు ఆయనను తిట్టారు. ఆ రోజుకు ఆయన ధ్యానం ముగిసిపోయింది.

అలా కాకుండా, ఆ ధ్యానం చేసుకుంటున్న వ్యక్తి ఆ పసివాడు చేసే చప్పుళ్లు పట్టించుకోకుండా ఉంటే, తన ధ్యానం మీద మనసు కేంద్రీకరిస్తే కాసేపయిన తరువాత ఆ పసివాడు

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
పదునాలుగవ అధ్యాయము
గుణత్రయ విభాగ యోగము.

ఎంత సేపు చప్పట్లు చేసినా ఆయనకు వినపడవు. దీనినే న ద్వేష్టి. అంటే దేనినీ ద్వేషించకూడదు. అటువంటి వాడు తనకు కలిగే ప్రతి ఆటంకాన్ని భగవంతుని ప్రసాదంగా స్వీకరిస్తాడు. అన్నిటినీ ప్రశాంతంగా అంగీకరిస్తాడు. క్రమక్రమంగా తనలో ఉన్న గుణాలు ఒకటొకటిగా వదిలిపెడతాడు. ఆ గుణాలు తనలో లేకపోతే వాటిని కావాలని తెచ్చిపెట్టుకోడు. నిర్లిప్తంగా ఉంటాడు. ఇది కూడా గుణాతీతుని లక్షణము.

23. ఉదాసీనవదాసీనో గుణైర్యో న విచాల్యతే |
గుణా వర్తంత ఇత్యేవ యోఽవతిష్ఠతి నేంగతే || ||

అజ్ఞాని భగవంతుని గురించి ఇంట్లో కూర్చని సాధన చేస్తున్నా, లేక ఋషీకేష్ వెళ్లి అక్కడ ధ్యానం చేస్తున్నా అతని మనసు ఎప్పుడూ, తన ఊరి లో ఉన్న ఇంటి చుట్టు తిరుగుతూ ఉంటుంది. ప్రాపంచిక విషయాలలోనే నిమగ్నమై ఉంటుంది. అటువంటి వాడు ఎల్లప్పుడూ అశాంతితో ఉంటాడు. కాని జ్ఞాని అయిన వాడు, గుణములకు అతీతంగాఉన్న వాడు, ఎల్లప్పుడూ ప్రాపంచిక విషయములలో నిమగ్న అయి ఉన్నా, అత్యంత ప్రశాంతంగాఉంటాడు.

అది ఎలాగా అంటే, గుణాతీతుడు ఎప్పుడూ తటస్థంగా ఏమీ పట్టనట్టు ఉంటాడు. దేని గురించి అతిగా పట్టించుకోడు. దేనికీ అతిగా స్పందించడు. నిర్లిప్తంగా ఉంటాడు. ఉన్నది ఉన్నట్టు అనుభవిస్తాడు. అంటే ఉదాసీనుడి మాదిరి ఉంటాడు. ఇక్కడ ఒక చిక్కు ఉంది. తమోగుణము ఎక్కువగా ఉన్నా చాలా మంది ఉదాసీనంగా ఉంటారు. దేనినీ పట్టించుకోరు. ఏమీపట్టనట్టు ఉంటారు. చాలా మంది ఈ తమోగుణమును ఉదాసీనంగా, గుణాతీతస్థితిగా భావిస్తారు. అది పొరపాటు, గుణాతీతుడు "ఉదాసీనవత్" అంటే ఉదాసీనుడి మాదిరి ఉంటాడు కానీ ఉదాసీనంగా ఉండడు అని అర్థం చేసుకోవాలి. ఒక వేళ తనలో మూడుగుణాలకు సంబంధించిన కోరికలు కలిగితే వాటి గురించి పట్టించుకోడు. మూడు గుణముల ప్రభావానికి లోనుకాడు. ఈ మూడు గుణములు వాటిపని అవి చేసుకుంటూ ఉంటాయి అని తెలుసుకొని వాటిని దూరం నుండి చూస్తుంటాడు. ఆనందిస్తుంటాడు. ఈ మూడు గుణముల ప్రభావంతో కలిగిన ఎటువంటి విపత్కర పరిస్థితులలో కూడా అతని మనస్సు చలించకుండా నిశ్చలంగా ఉంటుంది.

24. సమదుఃఖసుఖః స్వస్థః సమలోష్టాశ్మకాంచనః |
తుల్యప్రియాప్రియో ధీరస్తుల్యనిందాత్మసంస్తుతిః || ||

సనాతన-

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
పదునాలుగవ అధ్యాయము
గుణత్రయ విభాగ యోగము.

గుణాతీతుడు అయిన వాడు బయట ప్రపంచంలో తిరిగేటప్పుడు ఎలా వ్యవహరిస్తాడు అని వివరిస్తున్నాడు పరమాత్మ. ఈ ప్రపంచం నిరంతరం మారుతూ ఉంటుంది. సుఖదు:ఖాలు, జయాపజయాలు వస్తూ పోతూ ఉంటాయి. కాని గుణాతీతుడు సుఖము వచ్చినా దుఃఖము కలిగినా ఆతిగా స్పందించడు. రెండింటి పట్ల సమభావము కలిగి ఉంటాడు. దేనికీ పొంగిపోడు కుంగిపోడు. ఇటువంటి వాడి మనస్సు బుద్ధి నిశ్చలంగా ఉంటుంది. ఆరోగ్యాన్ని కాపాడుకుంటూ ఉంటాడు. దుర్వ్యసనాలకు లోను కాడు. మనస్సును ఆత్మయందు లగ్నం చేయడానికి ప్రయత్నిస్తాడు. నేను ఈ శరీరము కాదు అనే భావనలోనే ఉంటాడు. అటువంటి గుణాతీతునకు కోరికలు, లోభత్వము ఉండదు. మోహము అసలే ఉండదు. దారిలో మట్టి బెడ్డ, రాయి, బంగారము కనపడ్డా వాటి వైపు ఒకే విధంగా చూస్తాడు. అది తనకు ఇష్టము, ఇది తనకు ఇష్టం లేదు, అనే భేదబుద్ధి వదిలిపెడతాడు. అది కావాలి ఇది వద్దు అనే రాగద్వేషములను పూర్తిగా విడిచిపెడతాడు. అటువంటి వానికి ధైర్యం ఎక్కువ. దేనికీ భయపడడు ఇతరులు వాగిడితే ఆ పగడ్తలకు పొంగి పోడు. అలాగే ఎవరైనా తనను విమర్శిస్తే, ఆ విమర్శలకు కుంగి పోడు. రెండింటి పట్ల సమంగా స్పందిస్తాడు. అన్నిటినీ చిరునవ్వుతో స్వీకరిస్తాడు. భగవంతుని ప్రసాదంగా భావిస్తాడు.

లోష్టము అంటే మట్టి. మట్టి ఘనీభవిస్తే అశ్మము అంటే రాయి అవుతుంది. అదే మట్టిలో నుండి కాంచనము అంటే బంగారము వస్తుంది. రాయికీ, బంగారానికీ మూలము మట్టి అని తెలుసుకోవడమే, దేని మీదా ఆసక్తి లేకుండా ఉండటమే గుణాతీత స్థితి. అంతే కానీ మట్టిని రాయిని బీరువాలో పెట్టి బంగారాన్ని బయట పారెయ్యమని కాదు. అన్నిటి కీ మూలం మట్టి అనీ తెలుసుకోవడమే, వాటి మీద విపరీతమైన ఆసక్తి లేకపోవడమే గుణాతీతస్థితి అని తెలుసుకోవాలి.

25. మానాపమానయోస్తుల్యస్తుల్యో మిత్రారిపక్షయోః |
సర్వారంభపరిత్యాగీ గుణాతీతః స ఉచ్యతే || ||

తనను సన్మానించినా, అవమానించినా సమానంగా స్పందిస్తాడు. దేనినీ అతిగా పట్టించుకోడు. అన్నిటినీ చిరునవ్వుతో స్వీకరిస్తాడు. తన శత్రువుల పట్లా మిత్రుల పట్లా సమభావన కలిగి ఉంటాడు. ఇతడు అన్నిపనులు చేస్తాడు. కానినేను చేస్తున్నాను, ఇది నావలననే జరుగుతూ ఉంది అన్న కర్తృత్వభావనను వదిలిపెడతాడు. తాను ఏ పని చేసినా దానిని కర్తృత్వభావనతో చెయ్యడు. కర్మఫలముల మీద ఎటువంటి ఆసక్తి కలిగి ఉండడు. ఏ కోలకతోనూ కర్మలు చేయడు. శాను చేసిన కర్మలకు నచ్చిన ఫలితములను ఆశించడు. తాను చేసిన కర్మలను వాటి ఫలితములను బ్రహ్మార్పణం చేస్తాడు. తాను నిర్వికారంగా నిశ్చలంగా ఉంటాడు.

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
పదునాలుగవ అధ్యాయము
గుణత్రయ విభాగ యోగము.

ఎల్లప్పుడు ఏ పని చేస్తున్నా ఎక్కడ ఉన్నా, సర్వకాలసర్వావస్థలయందు, మనసులో పరమాత్మ నామస్మరణ చేస్తుంటాడు. ఇటువంటి లక్షణములు కల వానినీ గుణాతీతుడు అని చెప్పవచ్చు.

26. మాం చ యోఽవ్యభిచారేణ భక్తియోగేన సేవతే |
స గుణాన్సమతీత్యైతాన్బ్రహ్మభూయాయ కల్పతే || ||

ఎవరైతే నన్ను అనన్యమైన, అచంచలమైన భక్తితో సేవిస్తున్నాడో, అతడు ఈ మూడు గుణములను అవలీలగా దాటి, పరబ్రహ్మను చేరుకోవడానికి అర్హుడు అవుతున్నాడు.

పైన గుణాతీతుని లక్షణముల గురించి చెప్పాడు. పైలక్షణములు మనకు రావాలంటే దానికి ముందు మనం ఒక పని చేయాలి. అదే కృష్ణుని యందు అనన్య భక్తి, ఆచంచలమైన భక్తి, ఏకాగ్రభక్తి, కలిగి ఉండాలి. అప్పుడు పైలక్షణములు వాటంతట అవే అబ్బుతాయి. ఆతరువాత పరబ్రహ్మను చేరుతోకోవడానికి మార్గం సుగమము అవుతుంది.

ఇప్పటిదాకా మనం ఒక విషయాన్ని గురించి తెలుసుకున్నాము. పరమాత్మ ఆత్మస్వరూపుడుగా అన్ని జీవరాసులలో ఉన్నాడు. ఆత్మ ప్రాపంచిక విషయములతో కలిసి జీవాత్మగా మారింది. జీవాత్మ మరలా తన స్వస్వరూపమైన ఆత్మస్వరూపమును పొందాలంటే మూడుగుణములు అనే తెర మనకు అడ్డుగా ఉంది. ఈ తెరతొలగిపోతేనే గానీ ఆత్మ తన స్వస్వరూపమును సంతరించుకోదు. కాబట్టి గుణములు దాటడం ప్రతి వాడికి అవసరం. గుణాలు దాటాలంటే అనన్య నిశ్చల, ఏకాగ్రభక్తి అవసరం. అందుకు అవసరమైనవి ఆత్మ విచారణ, ఇంద్రియ నిగ్రహము, మనో నిగ్రహము. అందరినీ సమానంగా చూడగలిగే సంయమనము. అందుకూ "సమతీత్య" అనే పదంవాడారు. పైవిధంగా ప్రవర్తిస్తూ, తనలో ఉన్న మూడుగుణములను, "సమతీత్య" అంటే చక్కగా దాటగలడో అతడే పరమాత్మను చేరుకోగలడు అని బోధించాడు కృష్ణుడు.

ఇక్కడ రెండు పదాలు వాడారు."మాం చ యో2వ్యభిచారేణ భక్తి" అంటే నా మీద అచంచలమైన, అనన్నమైన భక్తి కలిగి ఉండు, నామీద అంటే నా రూపము మీద అని అర్థం. రూపము అంటే సగుణ ఆరాధన, అంటే ముందుగా ఏదో ఒక మూర్తిని నీ ఇష్టదైవంగా భావించి ఆ మూర్తి మీద అవంచలమైన భక్తి విశ్వాసాలతో పూజించు. అప్పుడు నీ లోని మూడుగుణాలు మాయమైపోతాయి. అప్పుడు పరబ్రహ్మ తత్వమును తెలుసుకోవచ్చు అని దీని అర్థం.

కాని సాధారణ మానవులు మొదటి స్థితిలోనే ఉండి పోతారు. రకరకాల విగ్రహాలను పూజిస్తుంటారు. ఏ విగ్రహానికి హారతి ఇవ్వకపోతే ఎవరికి కోపం వస్తుందో అంటూ హారతులు నివేదనలు సమర్పించడంలో మునిగిపోతారు కానీ భక్తి ఉండదు. ఒక వేళ భక్తి ఉన్నా అది రోజుకో దేవత మీద ఉంటుంది.

అమరనధ్ అమర్

భగవద్గీత
పదునాలుగవ అధ్యాయము
గుణత్రయ విభాగ యోగము.

గురువారం సాయిబాబా ఆలయం ముందు ఉన్న క్యూలు, శుక్రవారం అమ్మవారి ఆలయం ముందు, శని వారం శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామి ఆలయం ముందు కనిపిస్తాయి. అంటే భక్తి రోజు రోజా మారుతూ ఉందన్న మాట "సర్వదేవ ననుస్కార: కేశవం ప్రతిగచ్ఛతి" అని అందరికీ తెలుసు కాని ఎవరూ ఆచరించరు. అందుకి కృష్ణుడు కాస్తంత కటువుగా అవ్యభిచారేణ భక్తి అని అన్నాడు. భక్తిలో వ్యభిచారము ఉండకూడదు అని చెప్పాడు.

27.బ్రహ్మణో హి ప్రతిష్ఠా2హ మమృతస్యావ్యయస్య చ|
శాశ్వతస్య చ ధర్మస్య సుఖస్యైకాంతికస్య చ || ||

ఓ అర్జునా! నా మీద భక్తి అచంచలమైన భక్తి ఉంటే గుణములను దాటి పరబ్రహ్మను పొందుతారు అని ఎందుకుచెప్పానంటే, నాశరహితము, నిర్వికారము, శాశ్వతము, సచ్చిదానంద స్వరూపము అయిన ఆ బ్రహ్మము యొక్క స్వరూపము నేనే.

ఈ అధ్యాయములో చెప్పబడిన మూడు గుణములు దాటితే పరబ్రహ్మ పదమును పొందుతారు. ఆ పరబ్రహ్మ పదము ఎటువంటిది అంటే అమృతముతో సమానము అంటే జననమరణములు లేనిది; అవ్యయము అంటే నాశనము లేనిది; ఎటువంటి వికారములు లేనిది. ఇంకా చెప్పాలంటే ఆ బ్రహ్మ పదము శాశ్వతము; ధర్మబద్ధము: అత్యంత సుఖదాయకము; బ్రహ్మానందమయము అయినది. మూడుగుణములు దాటితే ఇటువంటి బ్రహ్మప.దము లభిస్తుంది. ఆ బ్రహ్మమే నేను అని కృష్ణుడు అర్జునుడికి బోధించాడు

నిరంతరము వరమాత్మను గురించి ధ్యానించేవారు, పూజించేవారు, ఉపాసించేవారు, భ్రమర కీటక న్యాయంగా పరమాత్మ తత్వమునే పొందుతారు. కాబట్టి శ్రీరాముని పూజించినా, శ్రీకృష్ణుని పూజించినా, లేక ఇతర దేవతామూర్తులను పూజించినా, నిరాకాగము, అవ్యయము, సచ్చిదానందము అయిన పరమాత్మను పూజిస్తున్నట్టే. కాకపోతే పరమాత్మ మీద నిశ్చలమైన భక్తి కలగడానికి, ఉపాసించడానికి మొట్ట మొదట ఏదో ఒక రూపంతో, మూర్తిగా పరమాత్మను ఉపాసించడం మన కర్తవ్యము. కాబట్టి శివకేశవుల మధ్య, రాముడు కృష్ణుడి మధ్య లక్ష్మీ దుర్గల మధ్య భేదభావము పనికిరాదు. అందరూ ఒకటే నదులన్నీ సముద్రంలో కలిసినట్టు సముద్రంలో ఉన్న నీరు, అలలలోఉన్న నీరు ఒకటే అయినట్టు, మనం ఏ దేవతను ఏ రూపంలో పూజించినా ఆ పూజలన్నీ ఆ పరమాత్మకే చెందుతాయి అని తెలుసుకొని, అనన్యభక్తితో పరమాత్మను సేవించి తుదకు ఆ పరమాత్మనే చేరుకోవచ్చు అనే సత్యాన్ని మనకు ప్రబోధిస్తూ వ్యాసులవారు ఈ అధ్యాయాన్నిముగించారు.

ఉపనిషత్తులయొక్క, బ్రహ్మవిద్యయొక్క యోగశాస్త్రము యొక్క సారమయిన భగవద్గీతలో, పదునాలుగవ అధ్యాయము గుణత్రయ విభాగ యోగము సంపూర్ణము

ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

అమరనధ్ అమర్